Hafnarfjörður
Grunnskólar Hafnarfjarðar
Skólanámskrá

2. bekkjarnámskrá

skólanámskrá Víðistaðaskóla

Skólaárið 2016- 2017

Skólanámskrá Víðistaðaskóla.
Útgefin 2015.
Skólanámskrá er útgefin á rafrænu formi (pdf), send foreldrum nemenda í tölvupósti og birt á heimasíðu skóla.
© Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar

Útgáfustaður: Hafnarfjörður.
Ábyrgð: Hrönn Bergþórsdóttir (skólastjóri Víðistaðaskóla)

Útgefandi: Víðistaðaskóli (Hafnarfjarðarbær)
Hrauntunga 7
220 Hafnarfjörður

netfang: vidistadaskoli@vidistadaskoli.is
veffang: http://www.vidistadaskoli.is

Efnisyfirlit

Formáli ... 5
Inngangur ... 7
Saga Víðistaðaskóla og starfsemi frá upphafi ... 8
I. Menntastefna skólans ... 10
Gildi, leiðarljós, uppeldis- og kennslufræðileg sýn til kennsluhátta skólans. ... 10
II. Skólastarf 2. bekkjar ... 16
II.1. Samantekt kennslu í 2. bekk ... 17
II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 2. bekk ... 18
II.3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í 2. bekk ... 20
II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf. ... 21
II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf. ... 21
II.5. Námsmat og vitnisburðarkerfi ... 21
III. Námssvið og námsgreinar ... 23
Lykilhæfni ... 23
1. Íslenska ... 26
Viðmið um hæfni í íslensku ... 26
1.1. Talað mál, hlustun og áhorf ... 27
1.2. Lestur og bókmenntir ... 27
1.3. Ritun ... 29
1.4. Málfræði ... 31
2. Erlend tungumál ... 32
3. List- og verkgreinar ... 33
Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum ... 33
A. hluti - listgreinar: ... 35
3.1. Sviðslistir – dans og leiklist ... 35
3.2. Sjónlistir - myndmennt ... 36
3.3. Tónmennt ... 37
B. hluti - verkgreinar: ... 39
3.4. Heimilisfræði ... 39
3.5. Hönnun og smíði ... 41
3.6. Textílmennt ... 42
4. Náttúrugreinar ... 43

Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum 43
4.0. Náttúrufræði 44
5. Samfélagsgreinar 46
Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum 46
5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 47
5.2. Jafnrétti og lífsleikni 48
5.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði 49
6. Skólaíþróttir 50
Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum 50
6.1. Íþróttir 52
6.2. Sund 53
7. Stærðfræði 56
Viðmið um námshæfni í stærðfræði 56
7.0. Stærðfræði 58
8. Upplýsinga- og tæknimennt 61
Viðmið um námshæfni 61
8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 62
8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni 63
VIÐAUKI: Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar 64
Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið 65
Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið 67
Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið 70
Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið 71
Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið 74
Viðauki F: Hæfni (lykil*hæfni* og náms*hæfni*) og viðmið 77
Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið 79
Lokaorð 81

Formáli

Skólanámskrá hvers grunnskóla er gefin út í samræmi við lög um grunnskóla, nú frá árinu 2008 og ákvæði í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta frá árinu 2011 og greinahluta frá árinu 2013. Sú skólanámskrá sem hér birtist er að auki samhæfð fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar. Í því felst að skólanámskráin hefur sömu uppbyggingu í öllum grunnskólum hvað efnisyfirlit (röðun), form (umbrot) og snið (efnisþættir) varðar en inntakið sjálft er ákvörðun hvers skóla – í samræmi við aðalnámskrá. Tilgangur þessa er bæði að auka fagmennsku í útgáfu skólanámskrár og að auðvelda yfirsýn skólanámskráa einstakra skóla innan Hafnarfjarðar, t.d. að koma í veg fyrir að efni vanti í þær og auðveldara sé að bera þær saman. Þrátt fyrir sameiginlegt form og efnisyfirlit er meginatriði skólanámskrárinnar sérstaða skólans sem kynnir þar áherslur sínar um nám og kennslu nemenda í samræmi við þá ábyrgð sem hann hefur samkvæmt lögum og reglugerðum.

Þótt skólanámskrá hvers skóla eigi að birta „sérstöðu“ hans er slíkt þó ekki einhlýtt. Þar sem aðalnámskrá grunnskóla birtir sameiginlega sýn um skólastarf á Íslandi þarf skólanámskrá hvers skóla einnig að endurspegla slíkt. Í ákveðnum tilvikum getur skólakerfið í Hafnarfirði sameinast um ákveðna samhæfingu í inntaki skólastarfsins í öllum skólum. En í flestum tilvikum er það hvers skóla að skilgreina eigin útfærslu á skólastarfinu, innan ramma aðalnámskrár, sem marki sérstöðu skólans og hans sérstöku aðstæður.

Skólanámskrá samanstendur af tíu bekkjarnámskrám í heildstæðum grunnskóla. Þetta plagg er ein bekkjarnámskrá og skiptist í inngang (saga skóla) og þrjá meginhluta auk viðauka. I. hluti kynnir menntastefnu skólans sem hefur að geyma þær helstu atriði sem skólinn leggur áherslu á í framkvæmd skólastarfsins II. hluti kynnir skipulag og sameiginlega þætti í starfsemi viðkomandi bekks/árgangs. III. hluti er kynning á námssviðum og námsgreinum sem eru hluti náms og kennslu í viðkomandi bekk. Viðauki er loks með upplýsingar og viðmið um gerð skólanámskrárinnar og kynnir uppbyggingu hennar. Viðaukinn er sameiginlegur fyrir alla grunnskóla bæjarins.

Hlutverk skólanámskrár er að veita upplýsingar um áætlaða framkvæmd skólastarfs í grunnskólanum með áherslu á það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram í viðkomandi árgangi (þetta plagg sem ein bekkjarnámskrá). Hún er þannig leiðarvísir um skólastarfið og gefur til kynna að hverju er stefnt í skólastarfinu, þ.e. að hvaða hæfni er stefnt að nemandi nái á hverju námssviði, og fer fram í einstökum námsgreinum. Framkvæmdin sjálf, þ.e. hið daglega skólastarf, er þannig stöðug viðleitni til að ná ætlaðri stefnu þar sem ábyrgðin á framkvæmdinni er sameiginleg hjá skólayfirvöldum, starfsfólki skóla, foreldrum og nemendum með vissri verkaskiptingu og mismunandi ábyrgð í skólastarfinu. Til að framkvæmdin verði í samræmi við stefnuna þurfi allir aðilar að taka ábyrgð sína alvarlega.

Samhliða skólanámskrá er gefin út starfsáætlun skóla sem þarf að lesast samhliða skólanámskránni til að hún skiljist til fullnustu og fái fullt samhengi. Munur skólanámskrár og starfsáætlunar er ákvarðaður í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta, (2011, bls. 64-65). Hafnarfjörður er með eigin áherslur um samspil skólanámskrár og starfsáætlunar.

Þessi formáli er sameiginlegur fyrir allar skólanámskrár, þ.e. námskrár allra bekkja, allra grunnskóla í Hafnarfirði sem starfræktir eru af bæjaryfirvöldum.

Inngangur

Skólanámskrá Víðistaðaskóla er unnin út frá Aðalnámskrá grunnskóla 2011 og tekur hún til nemenda og starfsfólks skóla og setur sameiginleg markmið náms og kennslu í skólanum. Sex grunnþættir mynda kjarna skólanámskrárinnar. Þættirnir eru læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun. Skólanámskráin er grunnur alls skólastarfsins, hún setur viðmið og varðar leið þeirra sem í skólasamfélaginu starfa. Skólanámskráin er lifandi plagg og því er getur hún tekið breytingum jafnt og þétt yfir skólaárið eða á milli skólaára eftir aðstæðum og áherslum skólans.

Skólanámskránni er skipt eftir árgöngum, ein námskrá fyrir hvern árgang. Þetta er gert til að gera hana aðgengilegri og notendavænni þar sem allt það helsta er varðar hvern árgang er í sama hefti. Námskráin byrjar á því að farið er yfir sögu skólans og starfsemi hans frá upphafi. Fyrsti kafli fjallar um menntastefnu skólans. Kafli tvö fjallar um námssvið og námsgreinar. Í þeim kafla eru allar námsgreinar sem kenndar eru í árganginum kynntar og farið yfir markmið, leiðir, námsaðstæður og námsmat. Nákvæmari útfærsla á kennslu í hverri námsgrein er síðan sett fram í kennsluáætlun sem birt er á vef skólans hvert skólaár. Í skólanámskrá Víðistaðaskóla koma fram sérkenni og áherslur í skólastarfi skólans sem tengist verkefnum eins og SMT skólafærni, Grænfánaverkefni skólans, heilsuskólaverkefni og sérstakri áherslu á listgreinar svo fátt eitt sé nefnt. Einnig verður að nefna ríka áherslu skólans á lestur og læsi almennt.
Þess ber að geta að námskráin er í sífelldri þróun og því verður að skoða þessa útgáfu sem slíka. Við vonum að skólanámskráin varpi ljósi á starf skólans og sérkenni og geti verið leiðarvísir þeim sem í hana leita að góðu skólastarfi.

Saga Víðistaðaskóla og starfsemi frá upphafi

Víðistaðaskóli var stofnaður 16. september 1970. Skólinn var þriðji grunnskólinn sem stofnaður var í Hafnarfirði. Árið 2010 voru Engidalsskóli sem stofnaður var 1978 sameinaður Víðistaðaskóla. Báðar starfsstöðvar Víðistaðaskóla eru staðsettar í einstöku umhverfi Hafnarfjarðar. Skólarnir kúra í hrauninu, umvafðir fjölbreyttri náttúru með fallegum svæðum sem henta vel til útivistar. Víðistaðaskóli er heildstæður grunnskóli með bekkjardeildir frá 1. – 10. bekk. Skólinn er starfræktur á tveimur starfsstöðvum. 1. – 4. bekkur er í starfsstöðinni í Engidal en í starfsstöðinni við Víðistaðatún er 1. – 10. bekkur.

Fyrst eftir að Víðistaðaskóli tók til starfa fór kennsla fram í nýbyggðu skólahúsnæði en einnig fór hún fram í öðru húsnæði sem skólinn hafði til afnota í bænum. Skólinn þjónaði Vesturbæ Hafnarfjarðar ásamt því að þjóna nýbyggðum Norðurbæ en þangað fluttist mikið af ungu fólki með börn. Í kringum 1980 var Víðistaðaskóli fjölmennasti skóli á Íslandi með 1232 nemendur þegar mest var og var skólinn tví- til þrísetinn. Á þeim rúmlega 40 árum sem skólinn hefur starfað hefur húsnæðið tekið miklum breytingum. Hann var byggður í þremur áföngum og haustið 2005 var nýjasti hluti skólans tekinn í notkun. Við skólann hafa starfað fjórir skólastjórar. Fyrsti skólastjórinn var Hörður Zophaníasson sem var starfandi skólastjóri í 22 ár. Við starfinu tók Eggert Leví og staldraði stutt við en þá tók Sigurður Björgvinsson við skólastjórastarfinu og var í 19 ár. Árið 2013 varð Hrönn Bergþórsdóttir skólastjóri Víðistaðaskóla og er hún skólastjóri skólans í dag.

Árið 2010 urðu miklar breytingar á starfi skólans þegar Víðistaðaskóli og Engidalsskóli voru sameinaðir undir einni skólastjórn á tveimur starfsstöðvum. Í húsnæði Engidalsskóla er 1. – 4. bekkur fyrir nemendur í Norðurbæ norðan Hjallabrautar. Þar er einnig starfræktur leikskóli fyrir 18 mánaða til 5 ára börn. Í starfstöðina við Víðistaðatún koma því nemendur úr Engidal í 5. bekk. Það má segja að þannig sé skólinn að fara til baka til upphafsáranna en hann tók þá við nemendum í 5. bekk á meðan Engidalsskóli, sem stofnsettur var árið 1978 byggðist upp í að geta tekið við nemendum upp í 7. bekk. Hjördís Guðbjörnsdóttir var fyrsti skólastjóri Engidalsskóla, og starfaði um langt árabil, en Auður Hrólfsdóttir tók við af henni og var skólastjóri fram til þess að skólarnir voru sameinaðir.

Tvær ástæður liggja að baki þeirri breytingu, sem ráðist var í, bæði hefur nemendum fækkað í báðum hverfum og vegna hagræðingarkröfu í fjárhagsáætlun bæjarins.

Í vetur eru 666 nemendur í skólanum. Skólinn starfar eins og lög gera ráð fyrir frá ágúst til júní. Skólaárinu er skipt í tvær annir og annaskipti eru á miðju skólaári í janúar. Skólanum er skipt í þrjú stig, yngsta stig, miðstig og unglingastig. Bekkjardeildir eru ýmist tvær, þrjár eða fjórar eftir árgöngum. Kennt er í bekkjarkerfi með fjölbreyttum kennsluháttum í allskonar minni námshópum eftir eðli námsefnis.

Hér áður var í 9. og 10. bekk er svokallað ferðakerfi, hægferð, miðferð og hraðferð en nú er kennt í blönduðum minni námshópum til að styðja við kennsluna og til að mæta þörfum nemenda. Tvö frístundaheimili eru starfrækt í skólanum og eru þau fyrir nemendur í 1. – 4. bekk í báðum starfsstöðvum. Þau heita Hraunkot við Víðistaðatún og Álfakot í Engidal. Frístundaheimilin voru áður undir stjórn og á ábyrgð Íþrótta- og tómstundaráðs Hafnarfjarðar en frá hausti 2015 voru þau færð undir stjórn og rekstur skólans ásamt Hrauninu sem er félagsmiðstöð skólans fyrir nemendur á mið- og unglingastigi. Í meira en 30 ár hefur skólinn sett upp söngleik á hverju ári sem nemendur í 10. bekk flytja. Lengst af sýndu nemendur söngleikinn á jólaskemmtun nemenda og foreldra. Undanfarin ár hefur Hraunið í meira mæli komið að þessu verkefni sem og foreldrar barna í 10. bekk. Verkefnið hefur vaxið og orðið umfangsmeira en hefð er fyrir því að allir nemendur 10. bekkja taka þátt með einhverjum hætti, sem leikarar, hljóðfæraleikarar, sviðsmenn, ljósamenn, stílistar eða annað sem til fellur. Sú breyting hefur einnig orðið síðastliðin ár að nemendur sýna söngleikinn á opnum sýningum fyrir bæjarbúa og rennur ágóði til útskriftarferðar.

Við skólann starfa rúmlega 130 starfsmenn. Í stjórnendateymi skólans er skólastjóri, tveir aðstoðarskólastjórar (einn á hvorri starfsstöð) sem jafnframt eru deildarstjórar yngsta stigs, tveir deildarstjórar á miðstigi og unglingastigi ásamt deildarstjóra sérkennslu. Við skólann starfa námsráðgjafar, þroskaþjálfar, sálfræðingur og hjúkrunarfræðingar. Við skólann starfa einnig skólaliðar, stuðningsfulltrúar og nú í vetur hafa bæst við verkefnisstjóri yfir tómstundastarfi skólans, 2 verkefnastjórar og frístundaleiðbeinendur sem starfa á frístundaheimilunum og í félagsmiðstöðinni.

Leiðarljós Víðistaðaskóla *Ábyrgð – Virðing – Vinátta* eru innbyggð í menningu skólans og er starfað í anda þeirra. Í 2. grein í lögum um grunnskóla segir: „Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun". Í Víðistaðaskóla er lögð áherslu á að undirbúa nemendur undir framtíðina á lýðræðislegan hátt með því að nemendur axli ábyrgð á náminu og í leit að þekkingu öðlist þeir aukna víðsýni. Áhersla er á að nemendur læri að sýna umburðarlyndi fyrir fjölbreytileika manneskjunnar í samskiptum og samstarfi. Þannig öðlist þeir virðingu fyrir sjálfum sér og umhverfi sínu. Með því teljum við að lagður sé grundvöllur að sjálfstæði og gagnrýnni hugsun nemenda og hæfni þeirra til samstarfs við aðra. Þá viljum við veita þeim tækifæri og hæfni til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð og reglusemi sem stuðlar að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska svo nemendur geti nýtt þau tækifæri sem lífið býður upp á.

I. Menntastefna skólans

Menntastefna skóla er grunnstefna skóla og felur í sér á allar stefnuáherslur skólans í einni stefnu og skal birtast í skólanámskrá (aðalnámskrá 2011, bls. 64). Menntastefna skólans er sett fram á grundvelli sjónarmiða á aðalnámskrá grunnskóla þar sem kjarni hennar skulu vera sex grunnþættir menntunar (heilbrigði og velferð, jafnrétti, lýðræði og mannréttindi, læsi, sjálfbærni og sköpun). Meginatriði í menntastefnu skóla eru megináherslur skólastarfsins sem skilgreina má í gegnum margvíslega stefnuþætti um „stefnu skólans, gildi, uppeldis- og kennslufræðilega stefnu og kennsluhætti“ (aðalnámskrá grunnskóla 2011, bls. 66).

Menntastefna skóla er þannig aðgreind frá (1) menntastefnu ríkisins en aðalnámskrá grunnskóla er þá birtingarmynd hennar á hverjum tíma og (2) menntastefnu sveitarfélagsins sem er skólastefna bæjarins.

Gildi, leiðarljós, uppeldis- og kennslufræðileg sýn til kennsluhátta skólans.

Skólinn starfar með eftirfarandi atriði sem grunn í stefnu skólans:

Gildi Víðistaðaskóla eru leiðarljós skólastarfsins: *Ábyrgð – Virðing – Vinátta* og endurspeglast þau í öllu starfi skólans. Hlutverk grunnskólans er ákvarðað í lögum um grunnskóla en þar segir í 2. grein: „Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun”. Í Víðistaðaskóla er lögð áhersla á að undirbúa nemendur undir framtíðina á lýðræðislegan hátt. Við ræktum með nemendum umburðarlyndi, **vináttu**, víðsýni og **ábyrgð** ásamt **virðingu** fyrir sjálfum sér, öðrum og umhverfi sínu. Með því teljum við að lagður sé grundvöllur að sjálfstæðri hugsun nemenda og hæfni þeirra til samstarfs við aðra. Við viljum veita þeim tækifæri til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð og reglusemi sem stuðlar að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska svo nemendur geti nýtt þau tækifæri sem lífið býður upp á.

Í Víðistaðaskóla er nemandinn í forgrunni í öllu starfi skólans. Áhersla er á almenna menntun sem stuðlar að alhliða þroska nemenda og undirbúning undir þátttöku í atvinnulífinu eða til frekara náms. Leitað er allra leiða til að koma til móts við ólíkar þarfir nemenda m.a. með fjölbreyttum kennsluháttum, öflugu stuðningskerfi og fjölbreyttu vali í efstu bekkjum skólans. Til þess að stuðla að þessu er lögð áhersla á hvetjandi námsumhverfi og að nemendur fái að njóta sín í námi og félagslífi.

Í Víðstaðaskóla er unnið út frá SMT skólafærni með áherslu á að skapa góðan staðblæ og tryggja öryggi og velferð nemenda og starfsfólks. Lögð er áhersla á að að styrkja jákvæða hegðun til að fyrirbyggja og draga úr óæskilegri hegðun nemenda.

Víðistaðaskóli leggur áherslu á að nemendur geri sér grein fyrir gildi umhverfismenntar og móti sér lífstíl í anda hennar. Áhersla er lögð á að nemendur verði meðvitaðir um mikilvægi samspils náttúru og umhverfis. Lögð er áhersla á að nemendur kynnist nánasta umhverfi, læri að bera virðingu fyrir náttúrunni og þroski með sér alþjóðavitund um umhverfismál. Í Víðistaðaskóla er lögð áhersla á að nemendur taki virkan þátt í að flokka úrgang til endurvinnslu og endurnýtingar og virði þannig auðlindir jarðarinnar. Nýttar eru fjölbreyttar leiðir til þekkingaröflunar, má þar nefna útikennslu, umhverfisfræðslu og upplýsinga- og tæknimennt.

Nemendur eru hvattir til sjálfstæðra vinnubragða, samvinnu, að sýna frumkvæði og beita gagnrýnni hugsun. í skólanum eru viðhafðir fjölbreyttir kennsluhættir, sjálfstæð vinna, samvinna, innlagnir, upplýsingaöflun, framsýni í upplýsinga- og tæknimennt sem tæki til náms. Stefnt verði að nýtingu nýjustu tækni á hverjum tíma svo sem moodle og spegluð kennsla. Þetta er gert til að auka námsvitund og víðsýni nemenda og sjálfstæð vinnubrögð.

Í Víðistaðaskóla er mikil áhersla metnaður lagður í list- og verkgreinar. List og verkgreinar eru kenndar í smiðjum. Að auki fá nemendur kennslu í dansi, tónmennt og hittast á sal vikulega í samsöng. Nemendur læra framsögn og taka þátt í Litlu- og Stóru upplestrarkeppninni, þeir koma reglulega fram á sal skólans með skemmtanir þar sem foreldrum og öðrum skólafélögum er boðið. Áhersla er á leiklistarkennslu á öllum stigum skólans en hefð er fyrir því að enda skólaferilinn með því að setja upp söngleik í tíunda bekk og er það samstarfsverkefni, skólans, foreldra og félagsmiðstöðvar ásamt nemendum. Í skólanum er starfrækt lúðrasveit Víðistaðaskóla sem er lítil skólalúðrasveit.

Helstu sérkenni skólans eru umhverfismennt og útikennsla, SMT, umburðarlyndi fyrir fjölbreytileika, áhersla á stærðfræði og rökhugsun, læsi og námsvitund, tónlist og leiklist. Í Víðistaðaskóla er lögð mikil rækt við tónlist og er starfrækt lúðrasveit á vegum skólans. Mikil áhersla er lögð á samstarf, heimila, skóla og félagsmiðstöðvar sem endurspeglast í því að á hverju ári setja nemendur í 10. bekk upp söngleik í samstarfi við félagsmiðstöðina Hraunið og foreldra. Í skólanum er lögð áhersla á tengsl við umhverfið, náttúru, menningu og atvinnulíf í nánasta umhverfi skólans. Forsenda árangurs í skólastarfi er að samstarf heimila og skóla sé farsælt og að sömu gildi og væntingar ríki á báðum stöðum.

2. Stefna Skóla

*Skólinn starfar á grundvelli **stefnuþátta** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*

a. *Nemendur verði víðsýnir, sýni frumkvæði og geti beitt gagnrýnni hugsun*
b. *Nemendur læri að beita rökhugsun*
c. *Nemendur öðlist færi í læsi og námsvitund*
d. *Nemendur kynnist sköpun, tónlist og leiklist*
e. *Nemendur verði meðvitaðir um umhverfisvitund og tengsl við náttúruna og nánasta umhverfi og öðlist skilning á sjálfbærri þróun o.s.frv.*

*Skólastarfið hefur eftirfarandi **meginmarkmið** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*

a. Að nemendur öðlist færni í læsi og námsvitund (Leið til læsis, lestrarátak á hvorri önn)
b. Að nemendur verði meðvitaðir um umhverfisvitund og tengsl við náttúruna og sitt nánasta umhverfi (Grænfánaverkefni og útikennsla)
c. Að nemendur kynnist skapandi skólastarfi (samvera á sal og skapandi smiðjur, söngleikur í 10. bekk)

Stefna skóla og markmið skólastarfsins varðandi afmarkaða þætti í stefnu skóla:

a. Grunnþættir menntunar

Tilgangur: „*Að undirstrika meginatriði í almennri menntun og stuðla að meiri samfellu í öllu skólastarfi.*“ (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 14).

Frekari áherslur um grunnþætti menntunar í stefnu skólans varðandi áherslur við einstaka grunnþætti menntunar eins og þeir eru skilgreindir í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 13-24) birtast hér á eftir. Þar samhæfir skólinn fræðslu um forvarnir og ferla sem henni tengist við grunnþætti menntunar, í samræmi við starfsviðmið fræðsluþjónustunnar um forvarnir og gefið er út í sérstöku plaggi sem er til leiðbeiningar fyrir hvern grunnþátt.

HEILBRIGÐI OG VELFERÐ

Stefna skólans í heilbrigði og velferð er að stuðla að andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan nemenda.

Stefnuþættir:

- Að efla jákvæða sjálfsmynd
- Að stuðla að hreyfingu
- Að auka meðvitund nemenda um næringu
- Að stuðla að andlegri vellíðan
- Að stuðla að góðum samskiptum
- Að efla vitund um kynheilbrigði
- Að auka skilning á eigin tilfinningum og annarra

JAFNRÉTTI

Stefna skólans er að skapa tækifæri fyrir alla til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sína og lifa ábyrgu lífi í frjálsu samfélagi í anda skilnings, friðar, umburðarlyndis, víðisýnis og jafnréttis.

Stefnuþættir:

- Að allir fái nám við hæfi
- Að koma til móts við þarfir hvers og eins
- Að kenna nemendum að setja sig í spor annarra
- Að kenna nemendum um fjölmenningu
- Að kenna nemendum um jafnrétti kynjanna
- Að fagna fjölbreytileikanum

LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI

Stefna skólans í lýðræði og mannréttindum byggir á samábyrgð, meðvitund og virkni allra sem að skólastarfinu koma. Lögð er áhersla á virðingu fyrir réttindum nemenda og viðurkenningu á hæfileikum þeirra.

Stefnuþættir:

- Að efla vitund nemenda á mannréttindum
- Að stuðla að hópavinnu
- Að hvetja nemendur til að hafa skoðanir og tjá þær
- Að auka siðferðisvitund
- Að stuðla að gagnrýnni hugsun og ígrundun
- Að stuðla að því að nemendur beri ábyrgð á námi sínu og framkomu
- Að nemendur þekki réttindi sín og skyldur
- Að nemendur beri umhyggju og virðingu fyrir fólki, dýrum og umhverfi
- Að nemendur geti valið nám eftir áhugasviði

LÆSI

Stefna skólans í læsi snýst um að auka málnotkun nemenda og auka þá færni sem þeir þurfa að hafa til að geta fært hugsun sína í letur og skilið prentaðan texta. Einnig viljum við auka færni nemenda til að nota þá miðla sem samfélagið notar hverju sinni.

Stefnuþættir:

- Að efla tölvu- og tæknilæsi
- Að nemandi læri og geti yfirfært aðferðir við lestur, ritun og hlustun og beitt þeim á fjölbreyttan hátt
- Auka notkun á bókasafni og upplýsingamennt
- Að efla vitund nemenda á bóklestri sér til gagns og ánægju
- Að leggja áherslu á túlkun ýmissa myndrita
- Að efla menningarlæsi

SJÁLFBÆRNI

Stefna skólans í sjálfbærni er að leggja áherslu á hæfni nemandans til að takast á við breytingar í þá veru að við skilum umhverfinu ekki í lakari ástandi en við tókum við því. Gerum nemendur virka þátttakendur í samfélagi sínu og að þeir hafi innsýn í efnahag þjóðarinnar.

Stefnuþættir:

- Að kenna nemendum hugtakið „Sjálfbærni“
- Að stuðla að umhverfisvænni hugsun (grænfáni)
- Að kenna nemendum að vera meðvitaðir um áhrif sín á umhverfið
- Að stuðla að fræðslu um neyslu og fjármál
- Að kenna nemendum um vistkerfið sem við búum í

SKÖPUN

Stefna skólans í sköpun er að nemendur öðlist leikni í að móta viðfangsefni og miðla þeim, búa til, gera eitthvað nýtt eða öðruvísi en áður. Sköpun er að uppgötva, njóta og örva forvitni og áhuga. Virkja ímyndunarafl nemenda og leika sér með möguleika.

Stefnuþættir:

- Að nemendur geti tekið þátt í skapandi vinnu
- Að nemendur geti skapað í riti og máli
- Að nemendur geti sett upp sýningar og komið fram
- Að stuðla að fjölbreyttum námsaðferðum
- Að stuðla að samþættingu námsgreina

b. Símenntun, þróunarstarf og innra mat skóla

Tilgangur: *Að stuðla að skólaþróun og færa skólanum aðferðir og tæki til að meta árangur og gæði skólastarfsins með kerfisbundnum hætti* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 59).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi þróunarstarf (skólaþróun), í samspili við símenntun starfsfólks skóla, sem loks er skoðað í skoðað í tenglum við upplýsingaöflun innra mats skóla til að styðja við og hjálpa til að meta framfarir og árangur sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu. Á grundvelli þess eru eftirfarandi stefnuþættir eru skilgreindir:

i. Starfsfólk skólans fer árlega í starfsmannasamtal, vinnur eftir atvikum starfsþróunar-áætlun, þar sem símenntun starfsmanns er einn lykilþátta starfsþróunar hans og skólaþróunar fyrir skólann.
ii. Skólinn leggur árlega fram símenntunaráætlun, á grunni formsniðs frá Skólaskrifstofunni, til að efla fagþróun starfsfólks skólans og styðja við skólaþróun í starfsemi skólans.
iii. Skólinn leggur árlega mat á starfsemi skólans til að leggja mat á eigin þróun, framfarir og árangur og velur sér afmörkuð viðfangsefni til innra mats á hverju skólaári.

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- ***Skólapúlsinn***, veftækt upplýsingakerfi um viðhorf til skólastarf og framkvæmd þess, er nýttur til lykilupplýsingasöfnunar fyrir innra mat skóla en skólinn nýtir að auki annars konar upplýsingaöflun eftir atvikum og aðstæðum.
- *Líðan starfsfólks könnuð með starfsmannasamtölum einu sinni á ári*
- *Hópefli*
- *Starfsmannafélag Víðistaðaskóla (SVÍÐI9*
- *Utanaðkomandi fyrirlesarar*
- *Þróunarstarf – Leið til læsis*

c. Foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun og mótun skólasamfélags

Tilgangur: *Að skólasamfélag (starfsfólk, nemendur, foreldrar) hvers skóla vinni vel saman að mótun skólastarfsins og þeirra umgengishátta sem eiga að einkenna samskipti innan skólans og utan* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 69).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun (m.a. námsmat) og mótun skólasamfélags með gagnkvæmum réttindum og skyldum allra aðila skólasamfélagsins sem skulu vera ríkjandi í öllu skólastarfinu:

i. *Að eiga gott samstarf milli heimila og skóla*
ii. *Að gagnkvæm virðing ríki á milli heimila og skóla*
iii. *Að sömu gildi ríki á heimilum og í skóla*
iv. *Að upplýsingaflæði milli heimila og skóla sé gott*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Haustfundir*
- *Foreldrasamráð tvisar á ári*
- *Vikupóstar sendir heim vikulega*
- *Foreldrum boðið á uppákomur sem nemendur sjá um, eins og samveru, aðvetudag fjölskyldunnar, jólaskemmtanir og söngleikinn hjá 10.bekk.*
- *Foreldrafélagið fundar að jafnaði einu sinni í mánuði*
- *Skólaráð fundar að jafnaði einu sinni í mánuði (sjá starfsáætlun)*

d. Samstarf og tengsl skólastiga og tengsl við nærumhverfið

Tilgangur: *Að stuðla að sem bestu samstarfi í því að svigrúm, sveigjanleiki og samfella sé í námi á milli skólastiga og í upplýsingamiðlun á skilum skólastiga* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 72).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi samstarf og tengsl skólastiga og við nærumhverfið sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu:

i. Skólinn miðar samstarf sitt við önnur skólastig á grundvelli viðmiða sem Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar skilgreinir á hverjum tíma.
ii. *Útikennsla í nærumhverfi*
iii. *Samstarf milli skólastiga, þá leikskóla í hverfinu og framhaldskólana í bænum*
iv. *Samstarf við Hrafnistu*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Útkennsla – 1 tími að jafnaði í viku*
- *Samstarf milli skólastiga – áragangar saman í smiðjum og 8.-10. bekkur saman í vali*
- *Samstarf hjá 1.-4. bekk á báðum starfsstöðum*
- *Hver bekkur á sinn vinabekk sem hittast reglulega yfir veturinn*
- *Samsöngur hjá 1.-4. bekk vikulega*
- *Samvera á sal reglulega yfir veturinn*
- *Nemendur á miðstigi lesa fyrir heimilisfólk á Hrafanistu*

Aðrir samstarfsaðilar eru þeir aðilar í samfélaginu sem hafa með velferð barna að gera. Skólinn leitar eftir þeim björgum sem að gagni geta komið til stuðnings nemendum og fjölskyldum þeirra. Samstarf er á milli Víðistaðaskóla við Víðistaðatún og leikskólans Víðivalla sem og starfsstöðvarinnar í Engidal við leikskólann Norðurberg og leikskólann Álfaberg, sem staðsettur er í sama húsnæði og skólinn. Deildarstjórar skólahópa í leikskólanum hitta kennara 1. bekkja ásamt aðstoðarskólastjórum grunnskólans og skipuleggja samstarf vetrarins. Þessir nemendahópar hittast nokkrum sinnum yfir árið. Nemendum leikskólans er boðið að koma og leika á skólalóðinni, koma inn í bekki, mæta á skemmtanir, nota sérgreinastofu í grunnskólanum svo eitthvað sé nefnt. Einnig er nemendum 1. bekkja boðið að koma og leika í leikskólanum. Samstarfið hefur verið farsælt og munum við stefna að því að efla það í

framtíðinni. Víðistaðaskóli er einnig aðili að samstarfi við framhaldsskólana í bænum. Boðið er upp á framhaldsáfanga í samstarfi við Flensborg og fleiri skóla, einnig er samstarf við Iðnskólann í Hafnarfirði varðandi valgreinar í unglingadeild.

e. Aðrar áherslur

Tilgangur: *að bjóða nemendum upp á að læra á hljóðfæri í skólanum.*

i. Að gefa nemendum kost á að taka þátt í skólahljómsveit
ii. Að gefa nemendum kost á að læra á hljóðfæri í skólanum
iii. Að koma fram og spila ein eða með hljómsveit

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Að nemendum sé gefinn kostur á að taka þátt í tónlistarnámi skólans*

II. Skólastarf 2. bekkjar

Hlutverk þessa kafla er að kynna fyrir skólasamfélaginu megináherslur í starfsemi bekkjar svo það sé upplýst um framkvæmd skólastarfs í bekknum/árganginum. Það er m.a. gert til að foreldrar geti verið virkir þátttakendur í námi barna sinna á grundvelli uppeldisréttar síns. Um leið kynna kennarar fagmennsku skólastarfsins til að sýna fram á faglegt inntak og samhengi milli bekkja/árganga um þau gæði sem stefnt er að í skólastarfinu.

Kaflanum er skipt í eftirfarandi hluta:

1. Samantekt kennslu árgangs
2. Áherslur grunnþátta menntunar
3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í árganginum
4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf í árganginum
5. Námsmat og vitnisburðarkerfi árgangs

II.1. Samantekt kennslu í 2. bekk

Kennslutímar á viku skiptast í eftirfarandi námsgreinar.

Námssvið	**Námsgreinar**	**Tímafjöldi í skóla á viku**
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	1 3 2 1
2. Erlend tungumál	2.1. Enska	
3. List- og verkgreinar	*A Listgreinar:* 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt) 3.3. Tónmennt *B Verkgreinar:* 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	3 3
4. Náttúrugreinar	4.0. Náttúrufræði	3
5. Skólaíþróttir	5.1. Íþróttir 5.2. Sund	2 1
6. Samfélagsgreinar	6.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 6.2. Jafnrétti og lífsleikni 6.3. Landafræði, saga, sam-/þjóðfélagsfræði	1 1 1
7. Stærðfræði	7.0. Stærðfræði	6
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	½ ½
9. Samvera	9.1.	1
Alls		30

II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 2. bekk

Í þessum árgangi eru áherslur sex grunnþátta menntunar eftirfarandi í samræmi við stefnu skólans og samhæfir áherslum skólans um forvarnir.

Áherslur grunnþátta menntunar eru settar fram í markmiðum

Grunnþáttur menntunar	**Áhersluatriði**
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	Það er unnið með *heilbrigði og velferð* í árganginum út frá stefnu skólans þar sem áherslur grunnþáttarins eru útfærðar í eftirfarandi markmið: • Stuðla að hollri næringu • Áhersla á hreyfingu úti og inni • Stuðla að andlegri vellíðan og góðum samskiptum • Efla skilning á eigin tilfinningum og annarra • Efla sjálfsstjórn og sjálfstraust
JAFNRÉTTI:	Það er unnið með *jafnrétti* í árganginum út frá stefnu skólans þar sem áherslur grunnþáttarins eru útfærðar í eftirfarandi markmið: • Koma til móts við þarfir hvers og eins námslega, félagslega og andlega • Auka skilning á mismunandi aðstæðum annarra nemenda sem tengjast fjölmenningu og jafnrétti kynjanna • Auka skilning nemenda á fjölbreytileika nemenda innan skólans og samfélagsins
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	Það er unnið með *lýðræði og mannréttindi* í árganginum þar sem áherslur grunnþáttarins eru útfærðar í eftirfarandi markmið: • Hvetja nemendur til að tjá eigin skoðanir og að þeir fái tækifæri til að hafa áhrif á skólastarfið • Stuðla að því að nemendur beri ábyrgð á námi sínu og framkomu og að þeir þekki réttindi sín og skyldur • Hvetja nemendur til að bera umhyggju og virðingu fyrir fólki, dýrum og umhverfi sínu

Grunnþáttur menntunar	Áhersluatriði
LÆSI:	Efla læsi nemenda svo þeir geti nýtt það á sem fjölbreyttastan hátt, til dæmis við lestur, ritun, lesskilning, hlustun, talnalæsi, upplýsingalæsi, menningarlæsi og fleira
SJÁLFBÆRNI:	Það er unnið með *sjálfbærni* í árganginum út frá stefnu skólans þar sem áherslur grunnþáttarins eru útfærðar í eftirfarandi markmið: • Að nemendur læri um umhverfi sitt • Læra að flokka og endurnýta hráefni • Stuðla að umhverfisvænni hugsun og venjum • Efla meðvitund nemenda um áhrif sín á umhverfið
SKÖPUN:	Það er unnið með *sköpun* í árganginum út frá stefnu skólans þar sem áherslur grunnþáttarins eru útfærðar í eftirfarandi markmið: • Efla sköpun í riti og máli • Stuðla að fjölbreyttum námsaðferðum og samþættingu námsgreina • Efla nemendur í skapandi vinnu • Efla nemendur í að setja upp sýningar og koma fram

II.3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í 2. bekk

i. Kennsluaðstæður

Hver bekkur hefur eina kennslustofu til umráða. Nemendur sitja ýmist saman tveir, þrír eða í stærri hópum. Krókur er til staðar fyrir til dæmis markvissa málörvun, lestur og fleira. Kennslugögn eru til staðar og ritföng fyrir alla. Hver nemendi á auk þess sína skúffu fyrir sitt dót.

ii. Kennsluáætlanir

Kennsluáætlanir er að finna á heimasíðu skólans www.vidistadaskoli.is. Skólaárinu er skipt í tvær annir sem skiptast í lok janúar. Símat fer fram allt skólaárið.

iii. Náms- og kennslugögn

Skólinn leggur til námsbækur en annað kaupa nemendur.

Námsbækur og almenn kennslugögn skóla:	• Allar nauðsynlegar náms- og kennslubækur (sjá viðkomandi námsgreinar). • Aðgangur að tölvum og hugbúnaði í skóla eftir þörfum.
Ritföng nemenda og persónuleg hjálpar-gögn sem nemendur þurfa að hafa/eiga á hverjum tíma:	• Skólataska • Pennaveski • strokleður • lokaðan yddara • x blýanta • x skrifpenna • hvítur pappír (80 gr.) • os.frv.

II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf.

i. Kennsluaðstæður

Kennarar nýta það kennslurými sem þeir hafa til umráða. Hver bekkur hefur sína heimastofu auk þess sem nemendur fara yfir í sérgreinastofur eins og t.d. tónmenntastofu, heimilisfræðistofu ofl. Mikil samvinna er innan árgangs á báðum starfsstöðvum. Samkennsla er inn á milli þar sem unnið er í hópum milli bekkja.

ii. Kennsluáætlanir

Kennsluáætlanir er að finna á www.mentor.is undir námslotur. Skólaárinu er skipt í tvær annir sem skiptast í lok janúar. Símat fer fram allt skólaárið.

iii. Náms- og kennslugögn

Skólinn skaffar nemendum kennslubækur og ýmis hjálpargögn.

Námsbækur og almenn kennslugögn skóla:	• Allar nauðsynlegar náms- og kennslubækur (sjá viðkomandi námsgreinar). • Aðgangur að tölvum og hugbúnaði í skóla eftir þörfum. • Hjálpargögn s.s. fyrir stærðfræðikennslu og fl.
Ritföng nemenda og persónuleg hjálpar-gögn sem nemendur þurfa að hafa/eiga á hverjum tíma:	Sjá innkaupalista á heimasíðu skólans www.vidistadaskoli.is

II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf.

Póstur sendur heim vikulega um heimanám og annað sem tengist skólastarfinu. Foreldrar boðaðir í viðtal tvisvar sinnum á skólaárinu. Kaffihúsadagur, aðventudagur fjölskyldunnar og samvera auk þess sem foreldrar eru velkomnir í skólann alla daga.

II.5. Námsmat og vitnisburðarkerfi

Námsmat í bekknum greinist í þrennt, leiðsagnarmat, stöðumat og lokamat (út frá hæfniviðmiðum). Framkvæmdin í árganginum er með þessum hætti:

a. ***Leiðsagnarmat***.
Leiðbeinandi námsmat, leiðsagnarmat, fer fram reglulega yfir allt skólaárið í öllum námsgreinum. Í því felst að kennarar nota ýmsar leiðir til að styðja við og leiðbeina nemendur að ná árangri. Í þessum árgangi er lögð áhersla á eftirfarandi aðferðir við leiðsögnina:

b. ***Stöðumat***.
Stöðumat fer fram nokkrum sinnum á skólaárinu með viðtali nemanda og foreldra með umsjónarkennara. Tilgangur stöðumatsins er að veita mat á stöðu nemenda til þeirra sjálfra og aðstandenda þeirra, til að hjálpa þeim til að ná frekari árangri í náminu.

b. ***Lokamat***:
Lokamat fer fram í lok skólaárs þar sem nemandi fær mat á náminu sínu yfir skólaárið. Meginmarkmið þess að veita nemanda yfirsýn yfir stöðu sína eftir nám vetrarins og gefa honum einkunn fyrir frammistöðu sína.

III. Námssvið og námsgreinar

Í þessum hluta námskrárinnar er kynnt áætlun um það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram á skólaárinu í bekknum/árganginum. Aðalnámskrá grunnskóla skiptir viðfangsefnum skólastarfsins í átta skilgreind námssvið og eitt opið (val) en hverju námssviði heyra mismargar námsgreinar. Fyrir hvert námssvið eru gefin út hæfniviðmið, námshæfni, fyrir 4., 7. og 10. í aðalnámskrá en skólar útfæra fyrir aðra árganga. Sömuleiðis er lýst áherslum í hverri námsgrein árgangs og flokkað eins og tilheyrir hverju námssviði. Megintilgangur þess er að skýra þær væntingar og áherslur sem eru í náminu svo stefnt sé að sameiginlegu markmiði í skólastarfinu sem öllum sé ljós.

Í einhverjum tilvikum fá sumir nemendur sérstakt námsefni sem hæfa þeim betur en námsefni bekkjar og fá því sína eigin námsskrá (að hluta a.m.k.) sem er nefnd einstaklingsnámskrá. Hún er utan þessa plaggs og unnin í hverju tilviki í samráði við aðstandendur viðkomandi nemenda eftir því sem við á.

Lykilhæfni

Lykilhæfni er annar hluti þeirrar hæfni sem skólastarf stefnir að samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011/2013). Lykilhæfni er almenn hæfni nemenda og er óháð einstökum námssviðum eða námsgreinum. Hún felur í sér atriði eins og virkni nemenda til að tjá sig, færni í að vinna með öðrum og taka almennt ábyrgð á eigin námi. Viðmið um lykilhæfni gefa til kynna áherslur um hæfni sem nemendur eiga að geta tileinkað yfir skólaárið. Lykilhæfni skiptist í fimm undirþætti og eru þeir nefndir lykilþættirnir fimm og skal gefið mat, einkunn, fyrir hvern lykilþátt fyrir sig. Fyrir hvern lykilþátt eru skilgreind nokkur viðmið sem lýsa getu sem nemendur eiga að vera búnir að tileinka sér í lok skólaárs. Það er ákvörðun skóla hvort lykilhæfni sé gefin fyrir árganginn í heild sinni (1x), hvert námssvið (8x) eða hverja námsgrein (um 20x) en alltaf eru sömu viðmiðin notuð.

a. Hæfniviðmið og matskvarðalýsingar út frá A-D matskvörðum

Fyrir árganginn gilda eftirfarandi hæfniviðmið um lykilhæfni sem eru sameiginleg fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar auk matskvarða fyrir hvern lykilþátt og eiga við öll námssvið bekkjarnámskrárinnar:

Lykilþættirnir fimm	**Efnisþættir með viðmiði fyrir hvern lykilþátt.** Við lok skólaárs geti nemandi:	**A**	**B**	**C**
TJÁNING OG MIÐLUN	• tjáð hugsanir sínar fyrir framan hóp • hlustað á aðra í hóp og meðtekið upplýsingar • tekið virkan þátt í umræðum þegar við á • komið þekkingu sinni á framfæri eins og við á hverju sinni	Tjáð hugsanir sínar af **öryggi** og hlustað á aðra. Komið skoðunum sínum og þekkingu **mjög vel** á framfæri fyrir framan hóp.	Tjáð **vel** hugsanir sínar af og hlustað á aðra. Komið skoðunum sínum og þekkingu á framfæri fyrir framan hóp.	Tjáð hugsanir sínar að ein-hverju marki og hlustað á aðra. Komið skoðunum sínum og þekkingu **að vissu marki** á framfæri fyrir framan hóp.
SKAPANDI OG GAGNRÝNIN HUGSUN	• unnið eftir einföldum verk-lýsingum • metið eigin verk og annarra út frá fyrirfram gefnum þáttum, t.d. með aðstoð gátlista	Unnið **mjög vel** eftir einföldum fyrirmælum og metið eigin verk. Gert sér **mjög vel** grein fyir því að það eru fleiri	Unnið **vel** eftir einföldum fyrirmælum og metið eigin verk. Gerir sér **vel** grein fyir því að það eru fleiri en	Unnið **nokkuð vel** eftir einföldum fyrirmælum og metið eigin verk **að einhverju leyti. Stundum**

	• gert sér grein fyrir að oft er til fleiri en ein rétt lausn á verkefni og í lagi að gera mistök • gert sér grein fyrir að munur er á staðreyndum og skoðunum • fundið úrlausn á raunhæfu viðfangsefni með leiðsögn	en ein rétt lausn á verkefnum og að það er munur á staðreyndum og skoðunum. **Oftast** fundin úrlausn á raunhæfum við-fangsefni.	ein rétt lausn á verkefnum og að það er munur á staðreyndum og skoðunum. **Oft** fundin úrlausn á raunhæfu viðfangsefni.	gert sér grein fyrir því að það eru fleiri en ein rétt lausn á verkefnum og áttað sig **að vissu marki** á mun á stað-reyndum og skoðunum. **Stundum** fundin úrlausn á raunhæfu viðfangsefnum.

Frh. á næstu síðu

Lykilþættirnir fimm, frh.	**Efnisþættir með viðmiði fyrir hvern lykilþátt.** Við lok skólaárs geti nemandi:	**A**	**B**	**C**
SJÁLFSTÆÐI OG SAMVINNA	• unnið eftir fyrirmælum og sýnt sjálfstæði í vinnu-brögðum • þekkt nokkra styrkleika hjá sjálfum sér • unnið með öðrum í stórum og litlum hópum • borið ábyrgð á ákveðnu hlutverki með leiðsögn kennara • nýtt sér leiðsögn	Unnið **mjög vel** eftir fyrirmælum, sýnt sjálfstæði í vinnubrögðum og þekkt eigin styrkleika. Unnið **mjög vel** með öðrum, borið ábyrgð og nýtt sér leiðsögn.	Unnið **vel** eftir fyrirmælum, **oft** sýnt sjálfstæði í vinnubrögðum og þekkt **nokkra** styrkleika hjá sjálfum sér. Unnið **vel** með öðrum, borið ábyrgð og nýtt sér leiðsögn.	Unnið **nokkuð vel** eftir fyrirmælum, **stundum** sýnt sjálfstæði í vinnubrögðum og þekkt nokkuð **vel** styrkleika hjá sjálfum sér. Unnið **nokkuð vel** með öðrum, borið ábyrgð og nýtt sér **nokkuð vel** leiðsögn.
NÝTING MIÐLA OG UPPLÝSINGA	• leitað sér upplýsinga úr einföldum rituðum heimildum • nýtt upplýsingar og heimildir með stuðningi • þekkt grunnreglur um netnotkun	**Af öryggi** leitað sér upplýsinga úr rituðum heim-ildum og nýtt þær og þekkt **vel** grunnreglur um netnotkun	Leitað sér upp-lýsinga úr rituðum heimildum og nýtt þær með stuðningi og þekkt grunn-reglur um net-notkun.	**Að einhverju marki** leitað sér upplýsinga úr rituðum heim-ildum og **stundum** nýtt þær og þekkt **nokkuð vel** grunnreglur um netnotkun.
ÁBYRGÐ OG MAT Á EIGIN NÁMI	• metið jákvæða þætti í eigin frammistöðu í námi • skilið hvenær náms-markmiðum er náð • tekið þátt í að skipuleggja eigið nám með leiðsögn	Metið **vel** jákvæða þætti í eigin frammi-stöðu og skilið hvenær náms-markmiðum er náð. Tekið **virkan** þátt í að skipulegga eigið nám.	Metið jákvæða þætti í eigin frammitstöðu og skilið hvenær námsmarkmiðum er náð. Tekið þátt í að skipu-legga eigið nám með leiðsögn.	**Að vissu marki** metið jákvæða þætti í eigin frammi-stöðu og skilið hvenær náms-markmiðum er náð. Tekið þátt í að skipuleggja eigið nám með leiðsögn **að nokkru leyti**.

1. Íslenska

Viðmið um hæfni í íslensku

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í íslensku	Þ	L	V
Talað mál, hlustun og áhorf:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Beitt skýrum og áheyrilegum framburði • tjáð sig með aðstoð leikrænnar tjáningar frammi fyrir hópi, • sagt frá eftirminnilegum atburði og endursagt efni sem hlustað hefur verið á • hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni • átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi	 x 	 x x x x x	 x x x
Lestur og bókmenntir:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • beitt aðferðum við umskráningu hljóða og stafa og lesið léttan texta • valið sér lesefni, ljóð og myndefni út frá áhuga, skilningi og lestrargetu • lesið úr einföldum táknum (einföld pörun) og öðru myndrænu efni	 x x x	 x x x	
Ritun:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • dregið rétt til stafs og skrifað léttan texta • samið texta frá eigin brjósti, svo sem sögu eða frásögn • beitt einföldum stafsetningarreglum eins og notkun á stórum og litlum staf og punkti	 x x x	 x x x	
Málfræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • beitt töluðu máli og rituðu af nokkru öryggi og ráðið yfir orðaforða og málskilningi sem hæfir þroska • þekkt og fundið helstu einingar málsins, svo sem bókstafi, hljóð og orð • gert greinarmun á sérhljóða og samhljóða og klappað atkvæði • leikið sér með orð og merkingu þeirra, • farið í orða-, rím- og klappleiki • raðað í stafrófsröð og gert sér grein fyrir notagildi þess við leit og skipulag. • greint mun á samnöfnum og sérnöfnum og m.a. bent á þau í eigin texta.	 x x x x x x	 x x x x x x	

1.1. Talað mál, hlustun og áhorf

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Leikræn tjáning*
- *Hlustun*
- *Framsögn*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Kennsluefni fyrir leikræna tjáningu*
- *Myndbönd*
- *Sögur*
- *Leikrit*
- *Leikmunir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Myndbönd*
- *Umræður*
- *Sköpun*
- *Leikræn tjáning*
- *Framsögn*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur:

- *Nemendur með lestrarörðuleika fá stuðning.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Geta nemanda til að lesa léttan texta upphátt, hlustað á aðra og komið fram fyrir hóp bekkjarfélaga og foreldra*

b. Námshæfni:

- *Geta nemanda til að lesa upphátt stuttan léttan texta fyrir bekkjarfélaga og forledra*
- *Geta nemanda til að hlusta á aðra skóla- og bekkjarfélaga segja frá í skólastofu og á sal*
- *Geta nemanda til að geta taka þátt í atriðum á samveru á sal og á kaffihúsadegi metin munnlega.*

1.2. Lestur og bókmenntir

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 3 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:
Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Lestur
  - Auka lestrarhraða og lesskilning
  - Efla orðaforða og málskilning
  - Æfa upplestur
- Hlustun
- Sköpun

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Lestrarbækur
- Ljóðabækur
- Vinnubækur
- Sögubækur
- Kennsluforrit

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Lestur námsefnis*
- *Myndbönd*
- *Vinnubókarvinna*
- *Umræður*
- *Sköpun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur:

- *Nemendur með lestrarörðuleika fá stuðning.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Hraðlestrarpróf verða lögð fyrir a.m.k. 2x yfir veturinn
- Eftirfylgnipróf Leið til læsis verða lögð fyrir 2x í okt. og maí
- Lesskimunarverkefni og lesskilningsverkefni
- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí

a. Lykilhæfni:

- *Geta nemanda til að lesa texta í samræmi við aldur og þroska*

b. Námshæfni:

- *Lesið léttan texta*
- *Lesið 50-150 atkvæði á mínútu*
- *Lesskilningur í samræmi við lestrargetu*

1.3. Ritun

Tímafjöldi: 2 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:
Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru að nemanadi:

- Dragi rétt til stafs samkvæmt ítalskri leturgerð
- Láti stafi sitja rétt á línu
- Hafi jafnt bil á milli orða
- Geri greinarmun á há- og lágstöfum
- Þjálfist í undirstöðuatriðum stafsetningar s.s. lítill/stór stafur
- Fái tækifæri til að semja léttan texta
- Geti gefið sögu nafn
- Vandi vinnubrögð

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Vinnubók í málfræði (*Ritrún I*)
- Vinnubók í lesskilningi (*Sín ögnin af hverju*)
- Skrift – vinnuhefti
- Ritunarverkefni (*Sögubókin mín*)
- Græni og blái blýanturinn
- Ás

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning í skrift og sögugerð*
- *Lestur námsefnis*
- *Vinnubókarvinna*
- *Myndbönd*
- *Umræður*
- *Sköpun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Stutt er við nemendur sem eiga erfitt með skrift.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí
- Skriftarpróf

a. Lykilhæfni:

- *Geta nemanda til að skrifa setningar, litlar frásagnir og sögur*

b. Námshæfni:

- *Geta nemanda til að skrifa hástafi og lágstafi*
- *Geta nemanda til að raða stöfum saman í orð*
- *Geta nemanda til að skrifa eftir fyrirmynd*
- *Geta nemanda til að skrifa sögur eða frásagnir*

1.4. Málfræði

Tímafjöldi: 2 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Vinni með stafrófið og átti sig á mun á sérhljóða og samhljóða
- Þekki hugtökin bókstafur, orð og setning
- Kynnist hugtökunum samheiti, andheiti, sérnöfn og samnöfn

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Vinnubækur í málfræði (Við lesum A/B og Ritrún 1)
- Kennsluforrit
-

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Lestur námsefnis*
- *Vinnubókarvinna*
- *Myndbönd*
- *Umræður*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur:

- *Nemendur með námsörðugleika fá stuðning*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí

a. Lykilhæfni:

- *Geta nemanda að þekkja undirstöðuatriði í íslenskri málfræði.*

b. Námshæfni:

- *Geta nemanda til að vinna með stafrófið, sérhljóða og samhljóða*
- *Geta nemanda til að þekkja samheiti, andheiti, sérnöfn og samnöfn*
- *Geta og kunnátta nemanda til að vinna með bókstafi, orð og setningar*

2. Erlend tungumál

Erlend tungumál hefjast í 4.bekk.

3. List- og verkgreinar

Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum	Þ	L	V
Myndmennt:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• unnið eftir fyrirmælum frá kennara.		x	
	• sett fram á sjónrænan hátt eigin upplifun eða ímyndun.		x	
	• unnið myndverk á fjölbreytilegan hátt með ólíkum efnum.	x	x	
	• unnið með frumliti og sexlitahringinn.	x		
	• þekkt muninn á ljósi og skugga.	x		
	• þekkt muninn á stærðfræðiformum og náttúruformum.		x	
	• unnið með mismunandi áferðir.	x	x	
	• greint og unnið með breytileika hluta útfrá mismunandi sjónarhorni.	x	x	
	• beitt línu á mismunandi hátt.			
	• þekkt hugtök og heiti sem tengjast lögmálum og aðferðum hverju sinni.	x		
	• tileinkað sér vönduð vinnubrögð og frágang, virðingu fyrir efnum og áhöldum.		x	x
	• tileinkað sér góða umgengni.			x
Handmennt:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• unnið eftir fyrirmælum frá kennara.		x	
	• sett fram á sjónrænan hátt eigin upplifun eða ímyndun.	x	x	
	• unnið myndverk á fjölbreytilegan hátt með ólíkum efnum.	x	x	
	• unnið með frumliti og sexlitahringinn.	x		
	• þekkt muninn á stærðfræðiformum og náttúruformum.	x		
	• unnið með mismunandi áferðir.		x	
	• beitt línu á mismunandi hátt.		x	
	• notað þrykk aðferð með textíllitum á tau.	x	x	
	• saumað þræðispor í grófan java.		x	
	• þekkt og lært að nota efni og áhöld sem tengjast hveitibatik.		x	
	• þekkt og lært að nota efni og áhöld sem tengjast leirmótun.		x	
	• unnið að gerð einfaldra bókverka.	x	x	
	• Þekkt hugtök og heiti sem tengjast lögmálum og aðferðum hverju sinni.	x	x	
		x		

	• tileinkað sér vönduð vinnubrögð og frágang, virðingu fyrir efnum og áhöldum. • tileinkað sér góða umgengni.		x	x
Heimilisfræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Getur gert samanburð á hollum og óhollum fæðutegundum • Hefur lært um mikilvægi þess að hugsa vel um tennurnar • Þekkir einföld eldhúsáhöld • Hefur lært um örverur úti og inni • Er farinn að geta unnið í litlum hópi	x x x x x	 x x	x x x
Textilmennt	*Við lok árgangs á nemandi að geta:* • unnið eftir fyrirmælum frá kennara. L • beitt einföldustu áhöldum í greininni. Þ/L • þrætt grófa nál .l • saumað þræðispor í grófan jafa.L/þ • búið til dúsk. L/þ • hannað sína eigin grímu úr pappír og efnisbútum.L • Þekkt hugtök og heiti sem tengjast greininni. Þ • tileinkað sér vönduð vinnubrögð og frágang og virðingu fyrir efnum og áhöldum. L/V	 x x x x 	x x x x x x x	 x
Tónmennt	*Við lok árgangs á nemandi að geta:* • Unnið eftir fyrirmælum frá kennara. • Leikið mismunandi taktæfingar • Sungið margvísleg lög í hópi • Teikna upp grafíska nótnaskrift og túlkað hana munnlega • Þekkt einföld lengdargildi nótna	 x x x	x x x x x	
Hönnum og smíði	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Þekkt sitt vinnuumhverfi • Gengið sjálfstætt um sitt borð • Notað sandpappír, fiðrildasög, brennipenna • Gengið frá eftir sig • Sagað, rúnað, pússað, málað	x	 x x x x	
Sviðslitir:	*Við lok árgangs á nemandi að geta:* • *unnið efitr fyrimælum frá kennar* • *unnið í hóp* • sýnt tillitssemi og virðingu í samskiptum og samvinnu við aðra • geti tjáð sig upp á sviði		x x x x	

A. hluti - listgreinar:

3.1. Sviðslistir – dans og leiklist

Tímafjöldi: 40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Sviðsframkoma
- Leikræntjáning
- Fá tækifæri til að sýna sköpunarhæfileika sína
- Fá tækifæri til að vinna í hóp

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ýmsir textar*
- *Youtube*
- *Búningar*
- *Tilfallandi*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

- *Innlögn og kynning*
- *Umræður*
- *Hópavinna*
- *Leikir*
- *Spuni*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum*

b. Námshæfni: M

- *Samvinna*
- *Hlustun*
- *Hugmyndavinna*

3.2. Sjónlistir - myndmennt

Tímafjöldi: 4 tímar á viku í 6 vikna lotum (40 mín. kennslustund).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Hugmyndavinna*
- *Litafræði*
- *Formfræði*
- *Mótun*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ekki til staðar*
- *Netsíður*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*
- *Fyrirlestur*
- *Myndbönd*
- *Umræður*
- *Tilraunir*
- *Uppgötvunarnám*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

b. Námshæfni:

- *Myndræn verkefni metin*
- *Vinnusemi*
- *Verklagni*
- *Hugmyndavinna*

- *Vinnuferlið*
- *Samvinna*

Virkni í umræðum

3.3. Tónmennt

Tímafjöldi: 1 tími á viku (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Ólíkar rytmaæfingar*
- *Söngur og túlkun*
- *Hlustun og þjálfun tóneyra*
- *Grunnþættir í tónfræði*
- *Líkaminn og tónlist*
- *Formskynjun og stíll*
- *Samvinna og samspil*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Það var lagið – Elfa Lilja Gísladóttir/Helga Loftsdóttir/Kristín Valsdóttir/Linda Margrét Sigfúsd.*
- *Stafspil – Nanna Hlíf Ingvarsdóttir.*
- *Valið námsefni frá kennara fyrir 2. bekk.*
- *Þau ásláttarhljóðfæri sem eru til staðar í kennslustofunni.*
- *Hlustunarefni sem til eru í skólastofunni.*
- *Ýmsar netsíður s.s. http://www.guitarparty.com, http://www.tonmennt.is, http://www.tonmennt.com*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Hópkennsla*
- *Einstaklingskennsla*
- *Innlögn og kynning*
- *Spuni*
- *Sýnikennsla*
- *Uppgötvunarnám*
- *Leikir*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Á ekki við*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:
- *Frammistaða og virkni í tímum metin.*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir.*

b. Námshæfni:
- *Virkni í tíma og í samsöng.*
- *Samvinna.*
- *Vinnusemi og vandvirkni.*
- *Vinnumappa.*
- *Frumkvæði og frammistaða.*

B. hluti - verkgreinar:

3.4. Heimilisfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.
Tímafjöldi: 4 tímar á viku í 6 vikna lotum (40 mín. kennslustund).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Undirstaða í verklegri kennslu í heimilifræði
- Læra um nauðsyn hreinlætis við matargerð og umgengni matvæla
- Bókleg kennsla í næringarfræði, umhverfisfræðslu og líkamlegu heilbrigði

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Heimilisfræðistofan*
- *Innlögn*
- *Sýnikennsla*
- *Kennslubók*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Námið fer fram í heimilisfræðistofunni
- Innlögn og kynning
- Fyrirlestur
- Umræður
- Sýnikennsla
- Jafningjafræðsla

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Notkun á allmennum áhöldum til matargerðar
- Sýnikennsla
- Jafningjafræðsla

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- Frammistaða og virkni í tímum er metin
- Skriflegar umsagnir

b. Námshæfni:

- Vinnusemi
- Samvinna
- Hreimlæti og snyrtimennska

3.5. Hönnun og smíði

Tímafjöldi: 4 tímar í 6.vikna lotum.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Pennastatíf
- Skopparakringla
- Segulskraut
- Myndarammi

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst er stuðst við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Hefilbekkir, sagir, þvingur, útsögunarplata
- Kústar, fægiskóflur
- Krossviður, MDF
- Lím, trélitir, sandpappír, málning, penslar

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

- *Námsgreinin er kennd í smiðjum, 4 tíma á viku í 6 vikna lotum.*
- Kennt er í smíðastofu
- Helstu kennsluaðferðir eru sýnikennsla og einstaklingskennsla

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

- Símat er á vinnu nemenda og fá þeir námsmatsblað í lok hverrar smiðju þar sem þeir meta eigin frammistöðu.

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

b. Námshæfni:

- *Vinnusemi*
- *Verklagni*
- *Hugmyndavinna*
- *Samvinna*
- *Virkni*

3.6. Textílmennt

Tímafjöldi: 4 tímar á viku í 6 vikna lotum (40 mín. kennslustund).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Saumað í grófan jafa þræðispor með garni.*
- *Dúskur*
- *Gríma*
- *Ýmis aukaverkefni s.s að þræða perlur upp á band eða gera vinaband.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Nálar,skæri,þappi,filt,efnisafgangar,garn, teygja og perlur.*
- *Ýmis hannyrðablöð og netið.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *fyrirlestur*
- *Sýnikennsla*
- *Hugmyndavinna*
- *umræður*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur fá skýrari fyrirmæli og léttari verkefni.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum metin.*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir.*

b. Námshæfni:

- *Verkefni metin*
- *Vinnusemi*
- *Vandvirkni*
- *Verklag*

4. Náttúrugreinar

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í náttúrugreinum í lok námstíma. Þau byggjast á (a) viðmiðum og (b) kvarðanum A-D til að meta viðmiðin sem liggja til grundvallar námsmati í lok skólaárs. Það er þó hvers skóla að ákveða hvort hann nýtir A-D kvarðann fyrr en í 10. bekk eða aðra matskvarða þótt hæfniviðmiðin liggi alltaf til grundvallar námsmati hverjar sem aðferðir og matskvarðar eru í einstaka skólum og bekkjum.

Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum	Þ	L	V
	Við lok árgangs á nemandi að:			
	• geta sýnt virkni og látið sig varða nánasta umhverfi og lífskilyrði lífvera í því	x		
	• geti komið auga á þarfir og vandamál í umhverfi sínu			x
	• geta í máli og myndum miðlað hugmyndum sem tengjast náttúruvísindum		x	
	• geti skráð atburði og athuganir með ljósmyndum, teikningum, eigin orðum og sagt frá þeim		x	
	• geta útskýrt hvernig tækni hefur áhrif á lífsgæði íbúa og umhverfi þeirra	x		
	• geta rætt sínar eigin hugmyndir og þekkingu á náttúrunni			x
	• geta hlustað á og rætt hugmyndir annarra			x
	• geta sagt frá og framkvæmt með hversdagslegum hlutum einfaldar athuganir úti og inni		x	
	• geta tekið frumkvæði við öflun upplýsinga til að skoða tiltekið málefni frá ýmsum sjónarhornum	x		
	• geta gert sér grein fyrir hvernig maðurinn er hluti af náttúrunni og lífsafkoma hans byggist á samspilinu við hana			x
	• geta sagt frá hvernig Ísland myndast og tekur breytingum	x		
	• geta fylgst með og skráð upplýsingar um veður i heimabyggð	x	x	
	• geta útskýrt á einfaldan hátt byggingu og starfsemi mannslíkamans	x		
	• geta útskýrt mikilvægi hreyfingar, hreinlætis, hollrar fæðu og svefns	x		
	• geta bent á skaðleg efni og hvernig ýmsir sjúkdómar og sýklar eru smitandi	x		
	• útskýrt á einfaldan hátt hvernig barn verður til og þekkir einkastaði líkamans	x		
	• geta rætt fjölbreytni í nýtingu vatns á heimilum og í umhverfinu			x
	• geti sagt frá eigin upplifun á náttúrunni og skoðun á lífveru í náttúrulegu umhverfi			x
	• geti lýst algengustu lífverum í nánast umhverfi sínu	x		
	• geti flokkað gerviefni og náttúruleg efni eftir tilurð þeirra	x	x	
	• geti rætt krafta sem koma við sögu í daglegu lífi manna.	x		x

4.0. Náttúrufræði

Tímafjöldi: 3 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Náttúra Íslands*
- *Grænfánaverkefni*
- *Lífríki hafsins og samskipti manns og hafs*
- *Eðlisfræðileg fyrirbæri eins og kraftur, hreyfing, viðnám, orka og fleira sem tengist umhverfi barna*
- *Vettvangsferðir í tengslum við viðfangsefni*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Bækur um tré*
- *Komdu og skoðaðu land og þjóð*
- *Komdu og skoðaðu hafið*
- *Ljósrit*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning sem kennari sér um*
- *Lestur námsefnis*
- *Myndbönd*
- *Vinnubókarvinna*
- *Umræður*
- *Tilraunir*
- *Uppgötvunarnám úti sem inni*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur með námsörðuleika fá stuðning.*
- *Lögð eru fyrir verkefni við hæfi hvers og eins.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí

a. Lykilhæfni:

- Kunna skil á einföldum grunnþáttum í náttúru Íslands

- Kunna skil á einföldum grunnþáttum í lífríki sjávar
- Kunna skil á einföldum grunnþáttum í sjálfbærni og endurnýtingu
- Kunna skil á nánasta umhverfi sínu

b. Námshæfni:

- *Mat lagt á munnleg, verkleg, skrifleg og myndræn verkefni nemenda.*
- *Vinnusemi í tímum.*
- *Þátttaka í umræðum.*
- *Samvinna með öðrum, hópavinna.*

5. Samfélagsgreinar

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í samfélagsgreinum í lok námstíma. Þau byggjast á (a) viðmiðum og (b) kvarðanum A-D til að meta viðmiðin sem liggja til grundvallar námsmati í lok skólaárs. Það er þó hvers skóla að ákveða hvort hann nýtir A-D kvarðann fyrr en í 10. bekk eða aðra matskvarða þótt hæfniviðmiðin liggi alltaf til grundvallar námsmati hverjar sem aðferðir og matskvarðar eru í einstaka skólum og bekkjum/árgöngum.

Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum	Þ	L	V
Umhverfi, samfélag, saga, menning:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • sagt frá einkennum og sögu heimabyggðar og tengslum við önnur svæði á Íslandi, • áttað sig á hlutverki landakorta og notagildi þeirra, • sagt frá atburðum og persónum á völdum tímum, sem tengjast nærsamfélaginu, • sagt deili á nokkrum frásögnum, helstu hátíðum og siðum kristni, • áttað sig á mikilvægi fjölskyldunnar og fjölbreytni fjölskyldugerða í samfélagi manna, • bent á nokkrar mikilvægar stofnanir samfélagsins,	x x x x x x		
Sjálfsmynd	*Við lok árgangs geti nemandi:* • sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af búsetu, uppruna, fjölskyldu, siðum og venjum, • bent á dæmi um hefðbundin kynhlutverk og breytingar á þeim, • bent á fyrirmyndir sem hafa áhrif á hann, • áttað sig á og lýst ýmsum tilfinningum, svo sem gleði, sorg og reiði, • gert sér grein fyrir þörf sinni fyrir næringu, hvíld, hreyfingu og hreinlæti, • gert sér grein fyrir að í umhverfinu eru margvísleg áreiti, jákvæð og neikvæð, sem hafa áhrif á líf hans, • sett sig í spor annarra jafnaldra,			x x x x x x x
Samskipti	*Við lok árgangs geti nemandi:* • tekið þátt í samstarfi og samræðu í jafningjahópi, • áttað sig á að fólk býr við ólík fjölskylduform, hefur ólíkan bakgrunn og ber virðingu fyrir mismunandi lífsviðhorfum og lífsháttum, • tjáð þekkingu sína og viðhorf með ýmsum hætti, • sýnt tillitssemi og virðingu í samskiptum og samvinnu við aðra, • áttað sig á ýmiss konar afleiðingum athafna sinna. • sýnt að hann virðir reglur í samskiptum fólks, skráðar og óskráðar, og nefnt dæmi um slíkar reglur, • sýnt tillitsemi og umhyggju í leik og starfi.		x x x x x x x	

5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Frásagnir úr Gamla testamentinu*
- *Helstu hátíðir og siðir kristinnar trúar*
- *Efni sem tengist jólum og páskum*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Regnboginn*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *innlögn frá kennara*
- *umræður*
- *hópastarf*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *allt námsefni lesið fyrir nemendur*
- *vinnubækur/verkefni með og án mynda og texta*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí

a. Lykilhæfni:

- Þekkja helstu einkenni kristinnar trúar og helstu hátíðir

b. Námshæfni:

- *afrakstur verkefnavinnu*
- *tímavinna skoðuð*

5.2. Jafnrétti og lífsleikni

Tímafjöldi: 1 tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *lífsleikni*
- *umferðin*
- *skólinn okkar*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Spor 2
- *Aðgát í umferðinni*
- *Eineltishringurinn*
- *SMT skólafærni*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *innlögn frá kennara*
- *umræður*
- *vinnubókarvinna*
- *hópastarf*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *kennari les allt námsefni fyrir nemendur*
- *umræður*
- *hópastarf*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor

a. Lykilhæfni:

- *fylgst með nemendum og fyllt inn í gátlista í Mentor*
- *vinnubækur hafðar til hliðsjónar*

b. Námshæfni:

- *afrakstur vinnu*
- *tímavinna skoðuð*

5.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði

Tímafjöldi: 1 tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Ísland og tengsl okkar við önnur lönd og þjóðir*
- *Afi minn í sveitinni-sögurammi*
- *Hafnarfjörður - heimabyggð*
- *Bíllinn í sögulegu samhengi*
- *Vettvangsferðir*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Komdu og skoðaðu land og þjóð*
- *Komdu og skoðaðu hafið*
- *Komdu og skoðaðu bílinn*
- *Afi minn í sveitinni*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *innlögn frá kennara*
- *umræður*
- *vinnubókarvinna*
- *hópastarf*
- *hringekjur*
- *vettvangsferðir*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *allt námsefni lesið fyrir nemendur*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí

a. Lykilhæfni:

- *fylgst með nemendum og fyllt inn í gátlista í Mentor*
- *vinnubækur hafðar til hliðsjónar*

b. Námshæfni:

- *afrakstur vinnu*
- *tímavinna skoðuð*

6. Skólaíþróttir

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í skólaíþróttum í lok námstíma. Þau byggjast á (a) viðmiðum og (b) kvarðanum A-D til að meta viðmiðin sem liggja til grundvallar námsmati í lok skólaárs. Það er þó hvers skóla að ákveða hvort hann nýtir A-D kvarðann fyrr en í 10. bekk eða aðra matskvarða þótt hæfniviðmiðin liggi alltaf til grundvallar námsmati hverjar sem aðferðir og matskvarðar eru í einstaka skólum og bekkjum/árgöngum.

Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 2. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Heilsa og velferð	Þekking	• notað hugtök sem tengjast sundi og íþróttum. • gert sér grein fyrir mikilvægi heilbrigðs lífernis og hreinlætis. • þekkt heiti helstu líkamshluta. • notað einföld hugtök sem tengjast sundi, íþróttum og líkamlegri áreynslu.
	Leikni	• aukið vald sitt á fín- og grófhreyfingum. • haft vald á helstu grunnhreyfingum s.s. að hlaupa, skríða, hoppa og klifra.
	Viðhorf	• haft jákvæða upplifun af íþróttaiðkunn. • haft ánægju af að hreyfa sig reglulega.

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 2. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Hreyfing og afkastageta	Þekking	• haft skilning á grunnreglum leikja og hinna ýmsu íþróttagreina. • þekkt hinar ýmsu sundaðferðir og sundleiki. SUND?
	Leikni	• gert æfingar sem reyna á loftháð þol. • gert samsettar æfingar sem reyna á lipurð og samhæfingu. • tekið þátt í æfingum sem auka þrek og hreysti, lipurð og samhæfingu. • sýnt tækni sína og færni í hinum ýmsu sundaðferðum. SUND? • gert æfingar með mismunandi áhöldum.
	Viðhorf	• haft ánægju af því að hreyfa sig reglulega. • haft jákvæða upplifun af íþróttaiðkunn.

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 2. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Félagslegir þættir og samvinna	Þekking	• farið eftir leikreglum og fyrirmælum. • tekið tillit til annarra og beitt sveigjanleika í samskiptum.
	Leikni	• tekið tapi sem og sigri. • tekið þátt í leikjum sem styrkja samskipti og samvinnu nemenda. • skilið mikilvægi þess að fara eftir reglum og fyrirmælum.
	Viðhorf	• Sýnt virðingu og góða framkomu hvort sem leikur vinnst eða tapast. • Haft jákvæð og árangursrík samskipti til að efla liðsandann.

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 2. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Öryggi og skipulag	Þekking	• brugðist rétt við óvæntum aðstæðum. • mætt í viðeigandi fatnaði í sund- og íþróttatíma. • gert sér grein fyrir mikilvægi öryggis- og umgengnisreglna.
	Leikni	• brugðist við óvæntum aðstæðum. • synt hjálparlaust helstu sundaðferðir.
	Viðhorf	• Farið eftir reglum kennara, íþróttahúsa og sundstaða.

b. Matsviðmið og matskvarði fyrir námshæfni í skólaíþróttum

Eftirfarandi viðmið um hæfni nemanda í lok námsins og mynda grunn að mati á námi hans eftir skólaárið, hvort sem matið er fyrir námssviðið í heild sinni eða einstakar námsgreinar innan þess. Skóla er þó í sjálfsvald sett hvort hvernig hann notast við matsviðmiðin og hvort hann notar þennan matskvarða (A-D) fyrr en í 10. bekk:

Mats-kvarði	Matsviðmið fyrir námshæfni í skólaíþróttum
A	
B	
C	
D	Nemandi hefur ekki náð viðmiðum námshæfni sem skilgreint er undir matskvarða C og er ekki skilgreint frekar. Í sumum tilvikum fær nemandi fyrir vikið einstaklings-námskrá með eigin, persónulegum viðmiðum um námshæfni.

c. Grunnþættir menntunar í skólaíþróttum

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í skólaíþróttum:

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar Að nemandi
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	• hreyfi sig alla daga vikunnar, um 60 mínútur á dag eða lengur. • taki þátt í leikjum og/eða stundi íþróttir með ánægju og félagsleg samskipti að leiðarljósi, ásamt því að efla almennt líkamshreysti. • iðki íþróttir og leiki á skólalóð • þjálfist í æfingum og leikjum sem efla liðleika, líkamsreisn og líkamsstöðu.
JAFNRÉTTI:	• stundi fjölbreytta hreyfingu í formi leikja og/eða íþrótta sem eru án fordóma á skólatíma og í nærsamfélagi. • hafi rétt til þátttöku í íþróttum til jafns við aðra.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	• hafi fengið tækifæri til að kjósa með lýðræðislegri kosningu um val á hreyfingu/leik í skólaíþróttum/sundi, þar sem hann fær tækifæri til að hafa áhrif á skipulagið.
LÆSI:	• fái tækifæri til að ræða um mikilvægi hreyfingar fyrir líkamlega og andlega heilsu og vellíðan. • Þekki heiti helstu líkamshluta. • tileinki sér réttar reglur í leikjum og geti skorið úr ágreiningi ef upp kemur. • læri og tileinki sér skipulagsform eins og röð, lína, hringur og hópur. • tileinki sér almennar reglur íþróttamannvirkja.
SJÁLFBÆRNI:	• fái tækifæri til að velja leik eða hreyfingu sem honum finnst áhugaverð og skemmtileg • þjálfist í því að fara rólega af stað í upphafi reglubundinnar hreyfingar og einnig í lok æfingar og skilji hvers vegna
SKÖPUN:	• tileinki sér helstu samskiptareglur og færni eins og að hlusta, hlýða, tjá skoðun, bíða og bregðast við.

6.1. Íþróttir

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: Tvær 40 mín. kennslustundir á viku að jafnaði yfir skólaárið.

Viðfangsefni í náminu

- ***Grunnþættir líkams- og hreyfiþroska***
  - *Líkamsstaða og líkamsbeiting, samhæfing, styrkur, þol, hraði, jafnvægi, liðleiki*
- ***Rytmiskar leikfimiæfingar***
  - *með bolta, hringi, sippubönd, bönd, keilur*
  - *án smááhalda*
- ***Dans***
  - *Dansleikir, barnadansar, rytmiskir dansar, tjáninga- og sköpunardansar*
- ***Áhaldafimleikar***
  - *Hindranahlaup, gólfæfingar, stökk, sveiflur, klifur, róla sér, svífa um gangandi*
- ***Leikir***
  - *Boltaleikir, hlaupa- og viðbragðsleikir, kraftleikir, leiknileikir, samvinnuleikir, hugmyndaleikir, ratleikir*
- ***Frjálsíþróttir***
  - *Hlaup, stökk, köst*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst er stuðst við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *: **Áhöld í íþróttasal***
  - ***Minni áhöld**: Boltar, gjarðir, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, léttar dýnur, liðabönd, vesti, mjúkir boltar, badminton flugur og spaðar, bandý boltar og kylfur, combi sett, keilur, skeiðklukkur, málband, spilastokkur, mottur.*
  - ***Stærri áhöld:** Kistur, kubbar, hestar, kaðlar, slár, badminton uppistöður, blak uppistöður, mörk, körfur, bekkir, stærri dýnur, stökkbretti, boltagrindur, boltanet.*

- *: **Áhöld í skóla og á skólalóð***
  - ***Minni áhöld:** Boltar, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, mjúkir boltar, liðabönd, vesti, bandý kylfur.*
  - ***Stærri áhöld:** Klifurbrautir, rólur, mörk, gervigrasvöllur, körfuspjöld, yfir veggur.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla á eftirfarandi hátt:

- ***Kennsla í íþróttahúsi***
  - ***Íþróttasalur***
- ***Kennsla utanhúss***
  - ***Skólalóð og nærumhverfi***

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- ***Kennsluaðferðir***
  - *Sýnikennsla, vettvangsferðir, endurtekningaræfingar, námsleikir, verkstæðiskennsla (stöðvaþjálfun), áfangaþjálfun, stöðugt þjálfunarálag, spurnaraðferðir, þrautalausnir og þrautabrautir, hlutverkaleikir, hermileikir, leitaraðferðir, kannanir, hópvinnubrögð, frásögn og sagnalist, sjónsköpun, hugarflug, leikræn tjáning, sviðsetning, söguaðferð*
- ***Kennsluaðferðir og leiðir***
  - *iPad og tengd tækni*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Námsframvinda metin eftir gefnum markmiðum.*
- *Þekki einfaldar æfingar sem reyna á lipurð og samhæfingu*
- *Þekki skipulagshugtök í skólaíþróttum og farið eftir leikreglum*
- *Þekki umgengisreglur íþróttahúsa*
- *Gert hreyfingar sem reyna á stöðujafnvæfi og hreyfijafnvægi*
- *Sýnt nokkra boltafærni og tekið þátt í nokkrum mismunandi boltaleikjum*

b. Námshæfni:

- Er virkur og áhugasamur í tímum
- Tekur þátt í æfingum og leikjum
- Getur farið í kollhnís
- Getur farið í höfuðstöðu
- Getur farið í handahlaup
- Getur rakið bolta á milli tveggja keila
- Getur sippað a.m.k. 10 sinnum
- Þekkir leikreglur og mun á réttu og röngu í leik
- Þekkir fjölbreytta boltaleiki sem byggjast á samvinnu og hittni
- Þekkir og tekur þátt í mismunandi dans- og söngvaleikjum
- Þekkir umgengisreglur í íþróttasal og búningsklefum og fer eftir fyrirmælum kennara

6.2. Sund

Tímafjöldi: Ein 40 mínútna kennslustund að jafnaði á viku yfir skólaárið.

Áhersla er lögð á að nemandi þjálfist og öðlist aukna færni í mismunandi sundaðferðum.

i. Viðfangsefni í náminu

- *Að nemandi þjálfist í æskilegri líkamsstöðu í vatni og líkamsbeitingu, samhæfingu, liðleika, þoli, krafti, viðbragði og hraða auk almennrar sundfærni og vatnsaðlögunar*
- *Að nemandi taki þátt og þjálfist í kafleikjum og fjölbreyttum samvinnuleikjum.*
- *Að nemandi læri að bera virðingu fyrir þörfum og getu samnemenda.*
- *Að nemandi fái tækifæri til að bæta félagsþroska sinn og samskiptahæfni*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- ***Áhöld í sundlaug***
    - *Kútar, stór bretti, lítil bretti, sundfit, flotholt af ýmsum gerðum, kafhringir, kafhlið, gjarðir, dýnur, boltar.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla fram á eftirfarandi hátt:

- ***Kennsla fer fram í***
    - *Sundhöll Hafnarfjarðar*
    - *Unnið með sundkennsluleiðbeiningar í ákveðinn tíma* til að styðja við nemendur til að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni.
- ***Heimanám (foreldrar)***
    - *Nemendur eru hvattir til að stunda sund utan skólatíma og mæta þannig kröfum námsins.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- ***Kennsluaðferðir***
    - *Sýnikennsla, endurtekning, leikir, þolþjálfun, stöðvaþjálfun, samvinna*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Námsframvinda metin eftir gefnum markmiðum.*
- *Notað einföld hugtök sem tengjast sundiðkun.*
- *Þekkir umgengisreglur sundstaðar.*
- *Geti synt bringusund, skólabaksund, baksund og skriðsund með eða án hjálpartækja stuttar vegalengdir*
- *Getur farið eftir öryggis- skipulags- og umgengisreglum sundstaða og brugðist við óhöppum*

b. Námshæfni:

- *Getur gert marglytttuflot með því að rétta úr sér*
- *Getur spyrnt frá bakka með andlit í kafi í a.m.k. 2 ½ m*
- *Getur hoppað af bakka í grunna laug*
- *Getur synt 10m bringusund með eða án hjálpartækja*
- *Getur synt 10m skólabaksund með eða án hjálpartækja*
- *Leggur sig fram í tímum og sýnir viðfangsefninu áhuga*

- *Hefur tileinkað sér helstu samskiptareglur sem í gildi eru og fer eftir fyrirmælum kennara*
- *Mæti ávallt með sundföt í tíma*

7. Stærðfræði

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í stærðfræði í lok námstíma. Þau byggjast á (a) viðmiðum og (b) kvarðanum A-D til að meta viðmiðin sem liggja til grundvallar námsmati í lok skólaárs. Það er þó hvers skóla að ákveða hvort hann nýtir A-D kvarðann fyrr en í 10. bekk eða aðra matskvarða þótt hæfniviðmiðin liggi alltaf til grundvallar námsmati hverjar sem aðferðir og matskvarðar eru í einstaka skólum og bekkjum/árgöngum.

Viðmið um námshæfni í stærðfræði

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	**Viðmið um námshæfni í stærðfræði**	**Þ**	**L**	**V**
Efnisflokkur 1: *Að geta spurt og svarað með stærðfræði*	Við lok árgangs geti nemandi: • Leyst stærðfræðiþrautir við hæfi og notað til þess áþreifanlega hluti og eigin skýringarmyndir. • Sett fram og túlkað einföld reiknilíkön talnalínur og teikningar við hæfi sem tengjast daglegu lífi. • Rætt stærðfræðiverkefni sem tengjast eigin reynsluheimi.	x x	x x x	
Efnisflokkur 2: *Að kunna að fara með tungumál og verkfæri stærðfræðinnar*	Við lok árgangs geti nemandi: • Notað myndmál jafnhliða táknmáli stærðfræðinnar. • Túlkað og notað einföld stærðfræðitákn þar með talið tölur og aðgerðamerki og tengt þau við daglegt mál. • Tekið þátt í samræðum um stærðfræði. • Notað verkfæri við hæfi (kennslupeninga, kubba, vasareikna og fleira)	x x x	x x x x	x
Efnisflokkur 3: *Vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar*	Við lok árgangs geti nemandi: • Sett fram tilgátur og notað til þess áþreifanleg gögn. • Tekið þátt í að leita lausna með því að nota hlutbundin gögn • Unnið í samvinnu við aðra nemendur að lausn stærðfræðiverkefna. • Gert sér grein fyrir verðgildi peninga og tengslum þeirra við daglegt líf.	x x x	x x x x	x
Efnisflokkur 4: *Tölur og reikningur*	Við lok árgangs geti nemandi: • Notað fyrstu hundruð náttúrlegra talna, raðað tölunum, ritað þær og borið saman. • Notað tugakerfisritháttt • Reiknað með náttúrlegum tölum á hlutbundinn hátt. • Þróað með sér hentugar aðferðir við að reikna samlagningar-, frádráttar- og margföldunardæmi. • Unnið viðfangsefni úr daglegu lífi og notað til þess tölur, aðferðir og rithátt við hæfi.	x x x x	x x x x x	x x
Efnisflokkur 5: *Algebra*	Við lok árgangs geti nemandi: • Fundið reglur í mynstrum og spáð fyrir um framhald þess með því að nota hluti og líkön við hæfi. • Þekkt og kunnað að nota jafnaðarmerkið og röðun talna.	x x	x x	x

Efnisflokkur 6: *Rúmfræði og mælingar*	Við lok árgangs geti nemandi: • Notað hugtök úr rúmfræði s.s. um form, stærðir og staðsetningu til að tala um hluti og fyrirbrygði í daglegu lífi. • Mælt ólíka mælieiginleika s.s. lengd, flöt, þyngd og tíma með stöðluðum og óstöðluðum mælitækjum. • Gert greinarmun á stöðluðum og óstöðluðum mælitækjum.	x x	x x	x
Efnisflokkur 7: *Tölfræði og líkindi*	Við lok árgangs geti nemandi: • Safnað gögnum í umhverfi sínu og um eigið áhugasvið • Talið og flokkað og sett í einföld myndrit	 x	x x	x

7.0. Stærðfræði

Tímafjöldi: 5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Tölurnar 1-100*
- *Sætisskipan*
- *Samlagning*
- *Frádráttur*
- *Tölfræði*
- *Lengdarmælingar*
- *Peningar*
- *Tími*
- *Klukka í heilum og hálfum*
- *Speglun/samhverfa*
- *Tvöfalt meira og helmingi minna*
- *Sléttar tölur og oddatölur*
- *Flatarmál*
- *Marghyrningar og hringir*
- *Rúmfræðiform*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Sproti 2a og 2b nemendabækur*
- *Sproti 2a og 2b æfingabækur*
- *Viltu reyna rauð og græn bók*
- *Valin verkefni úr Einingu 2 og 3*
- *Í undirdjúpunum samlagning og frádráttur*
- *Verkefni fyrir vasareikni 1*
- *Fjölrituð hefti*
- *Námsefni af skolavefur.is, nams.is og fleiri vefsíðum (fer eftir verkefnum)*
- *Þrautir*
- *Könnum kortin*

Námsgögn

- *Einfestukubbar*
- *Talnagrindur*
- *Kennslupeningar*
- *Sætisgildiskubbar*
- *Reglustrikur*
- *100 talnatöflur*
- *Ýmis form*
- *Rökkubbar*
- *Teningar*

- *Spil*
- *Vasareiknar*
- *Dagatöl*
- *Málband*
- *Centikubbar*
- *Speglar*
- *Klukka*
- *Yatsi*
- *Pinnabretti*
- *Þökunarspjöld*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Hvert barn vinnur verkefnin á eigin hraða og fær aðstoð ef þörf er á frá kennurum, stuðningsaðilum og foreldrum*
- *Kennari leggur inn ákveðið efni sem allir taka þátt í*
- *Vekefni unnin í hringekjum*
- *Jafningjafræðsla þegar hægt er (spyrðu sessunaut fyrst)*
- *Nemendur hafa aðgang að námsgögnum eftir þörfum*
- *Heimavinna*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Mismunandi aðferðir við kennslu.*
- *Einstklingsnámskrá fyrir þá sem þurfa*
- *Sérkennsla ef þörf er á*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Námsframvinda í Mentor
- Skrifleg umsögn í maí

a. Lykilhæfni:

- *Námsframvinda metin útfrá gefnum markmiðum*

b. Námshæfni:

- *könnun úr Sprota 2a og 2b (annarskipti og vor)*
- *námsmarkmiðskannanir tengdar öðru efni en er í Sprota*
- *heimavinnuskil*
- *kaflapróf úr Sprota 2b*

8. Upplýsinga- og tæknimennt

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í upplýsinga- og tæknimennt í lok námstíma. Þau byggjast á (a) viðmiðum og (b) kvarðanum A-D til að meta viðmiðin sem liggja til grundvallar námsmati í lok skólaárs. Það er þó hvers skóla að ákveða hvort hann nýtir A-D kvarðann fyrr en í 10. bekk eða aðra matskvarða þótt hæfniviðmiðin liggi alltaf til grundvallar námsmati hverjar sem aðferðir og matskvarðar eru í einstaka skólum og bekkjum/árgöngum.

Viðmið um námshæfni

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	**Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt**	**Þ**	**L**	**V**
Vinnulag og vinnubrögð:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • nýtt upplýsingaver sér til gagns og ánægju, s.s. til lesturs og hlustunar, • nýtt rafrænt námsefni á einföldu formi, • gert sér grein fyrir notkun á ýmsum tæknibúnaði,	 x x	x x	
Upplýsingaöflun og úrvinnsla	*Við lok árgangs geti nemandi:* • leitað upplýsinga og nýtt við verkefnavinnu, • nýtt rafrænt og gagnvirkt námsefni, • unnið með heimildir, • nýtt upplýsingatækni og forrit við uppbyggingu einfaldra verkefna,	x x	x x	x x x
Tækni og búnaður	*Við lok árgangs geti nemandi:* • notað hugbúnað/forrit við einföld ritunarverkefni • notað einfaldan hugbúnað/ forrit við myndvinnslu,	 x	x	x
Sköpun og miðlun	*Við lok árgangs geti nemandi:* • notað hugbúnað/forrit við miðlun þekkingar á einfaldan hátt.		x	x
Siðferði og öryggismál	*Við lok árgangs geti nemandi:* • farið eftir einföldum reglum um ábyrga netnotkun,		x	

8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði

Tímafjöldi: 40 mín. kennslustund aðra hvora viku að jafnaði yfir heilt skólaár.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Kynnast safnkosti skólasafnsins og nýta hann sér til gagns og ánægju*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Kostur safnsins*
- *Vinnubók*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Upplestur*
- *Verkefni*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Uppgötvunarnám*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *Vinna í tímum*

8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni

Tímafjöldi: 2 tímar á mánuði 40 mínútur í senn.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni taka mið af efnisþáttum, sjá nánar efnisþætti.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Tölvur, ipad*
- *Kennsluforrit*
- *Vefir*
- *Snjallforrit*
- *Ritvinnsluforrit*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Sýniskennsla*
- *Innlögn*
- *Æfingar*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sjálfsnám*
- *Uppgötvunarnám*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Vinna í tímum.*
- *Fylgjast með notkun og hæfni í kennslustund.*
- *Skráð í námsframvindu.*

b. Námshæfni:

- *Skráð í námsframvindu.*

VIÐAUKI: Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar

Hlutverk þessa viðauka er að kynna og útskýra hlutverk skólanámskrár fyrir skólasamfélaginu í Hafnarfirði. Sömuleiðis er honum ætlað að kynna viðmið bæjarins um það hvernig einstaka námssvið og námsgreinar eru kynnt í skólanámskrá til að þau uppfylli gæði.

Viðaukinn skiptist í sjö hluta:

A. Skólanámskrá og viðmið
B. Viðmiðunarstundaskrá og viðmið
C. Menntastefna skóla og viðmið
D. Grunnþættir menntunar og viðmið
E. Námssvið, námsgreinar og viðmið
F. Hæfni (námshæfni og lykilhæfni) og viðmið
G. Námsmat, matskvarðar og viðmið

Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið

Grunnskólastarf er unnið á grundvelli laga og reglugerða með viðeigandi viðmiðum sem þar birtast og fær sýnileika í námskrá einstakra skóla, nefnd skólanámskrá. Um skólanámskrá er sérstaklega kveðið í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 63-64):

> **12.1 Skólanámskrá**
> Sérhver skóli semur skólanámskrá. Í skólanámskrá gerir skóli grein fyrir því hvernig hann nýtir það svigrúm til ákvarðana og athafna sem lög, reglugerðir, aðalnámskrá og skólastefna viðkomandi sveitarfélaga veita. Skólar sem eru einkareknir og tilheyra ekki tilteknu sveitarfélagi þurfa ekki að lúta ákvæðum skólastefnu sveitarfélaga.
>
> Skólanámskrá er nánari útfærsla á ákvæðum aðalnámskrár og í henni gefst kostur á að laga opinber fyrirmæli að sérstöðu hvers skóla og staðbundnum aðstæðum og gera grein fyrir hvernig þær aðstæður eru nýttar til að efla nám og kennslu.
>
> Í skólanámskrá er gerð grein fyrir þeim gildum sem starf skólans byggist á. Þar eru útfærð þau almennu viðmið sem sett eru í aðalnámskrá.

Skólanámskrá er unnin í samhengi við starfsáætlun skóla og þarf að lesa þær saman til að fá fullt samhengi um skólastarfið.

Hugtakið námskrá er hægt að skilgreina mismunandi eftir tegundum hennar í skólastarfinu:

> NÁMSKRÁ = Námskrá er skráð (rituð) áætlun um inntak og gæði á námi sem stefnt er að fram fari hjá ákveðnum nemendahópi á gefnum námssviðum innan afmarkaðs tíma sem framfylgt er með virku kennsluskipulagi með framkvæmd kennara undir stjórn skólastjóra viðkomandi skóla. Framkvæmd á námsskipulagi við að koma námskrá í virka framkvæmd er háð faglegri ábyrgð kennara (saman) í þeim tilgangi að ná sem mestum árangri í kennslustarfsemi út frá þeim viðmiðum sem námskráin stefnir að. Námskrá er fylgt eftir með frekari verkáætlunum eftir atvikum í skólum (t.d. vikuáætlunum, kennsluáætlunum o.fl.) eftir skipulagi í skóla/árgöngum/kennara, til að koma þeim í sem raunhæfasta framkvæmd. Skólar þurfa að viðhafa árleg skil á (skóla)námskrá til fræðsluyfirvalda (í staðfestingarferli) en ekki á verkáætlunum (kennsluáætlunum) sem eiga að koma námskrá í framkvæmd (hluti innra og ytra mats).
>
> Ræða má um fjórar tegundir námskráa í grunnskólum:
>
> **Skólanámskrá** = Námskrá eins skóla með almennri stefnu um gæði skólastarfs og námsáherslur sem innifelur allar bekkjarnámskrár skóla og mynda saman eina heildarnámskrá fyrir einn skóla. Skólanámskrá lýtur sameiginlegri uppbyggingu í Hafnarfirði (sjá síðar).
>
> **Bekkjarnámskrá** = Námskrá sem gildir fyrir einn bekk/árgang nemenda, t.d. nemendur í 1. bekk, 2. bekk o.s.frv., alls 10 námskrár í heildstæðum grunnskóla. Bekkjarnámskrá er dreift til foreldra nemenda í viðkomandi árgangi á hverju hausti á stafrænu formi og birt á vef skóla sem hluti skólanámskrár skóla. Bekkjarnámskrá er með sameiginlega uppbyggingu í Hafnarfirði óháð aldri nemenda eða bekk.
>
> **Sviðsnámskrá** = Námskrá eins námssviðs (alls átta í grunnskólum auk vals), t.d. stærðfræði, íslenska o.s.frv., fyrir einn grunnskóla í gegnum alla bekki skólans. Sviðsnámskrá birtist í skólanámskrá skóla og dreifist um allar bekkjarnámskrár hennar. Mikilvægt er að sviðsnámskrá myndi eina heild í skólastarfi milli bekkja skólans. Einstök námssvið eru skilgreind á grunni viðmiða um námshæfni (þekking, leikni og viðhorf) auk útlistunar á fyrirkomulagi einstakra námsgreina námssviðsins með viðeigandi lýsingu (viðfangsefni í nám, náms- og kennslugögn, námsfyrirkomulag og námsaðlögun og námsmat) á áætluðu námsferli innan námsgreinarinnar á viðkomandi aldri.
>
> **Einstaklingsnámskrá** = Námskrá sem útbúin er fyrir ákveðinn nemanda út frá sérþörfum hans þar sem námskrá bekkjar (bekkjarnámskrá) sem nemandi tilheyrir þarfnast aðlögunar að námsgetu nemanda. Einstaklingsnámskrá birtist EKKI í skólanámskrá skóla heldur aðeins aðstandendum nemanda sem námskrá tilheyrir og honum sjálfum (eftir atvikum). Einstaklingsnámskrá er gerð árlega (a.m.k.) fyrir þá nemendur sem þess eru taldir þurfa. Grunnviðmið gilda um einstaklingsnámskrár í Hafnarfirði en hver skóli skal útfæra þær frekar út frá eigin sérstöðu.

Viðmið um skólanámskrá (bekkjarnámskrárnar tíu) í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár grunnskóla**: Skólanámskrá hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013) (námssviðin átta), en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar taka við viðmið sveitarfélagsins við sem koma hér áfram.
2. **Skólastefna Hafnarfjarðar og áherslur sveitarfélags**: Skólastefna Hafnarfjarðar markar stefnu sveitarfélagsins í málefnum grunnskóla. Viðmiðin hér birta frekari sjónarmið og áherslur sveitarfélags um framkvæmd skólastarfs á grunni aðalnámskrár.
3. **Skólastarf í Hafnarfirði og skólanámskrá**: Meginsjónarmið í skólanámskrárgerð í grunnskólum Hafnarfjarðar er að allir grunnskólar fylgi áherslum aðalnámskrár á hverjum tíma. Skólanámskráin er gæðahandbók hvers grunnskóla og er yfirlýsing hans um það að hverju nám nemenda og kennsla skólans stefnir að hverju sinni.
4. **Samhæfni skólanámskrár í Hafnarfirði:** Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar fram leiðbeiningar og stuðning við skólanámskrárgerð einstakra skóla. Það gerist með viðmiðum sem styðja við stjórnsýslulega ferla, námskeiðahaldi og öðrum gögnum. Markmið þess er að styrkja skólana í skólanámskrárgerð til að hjálpa þeim að sýna fram á gæðin sem felast í skólastarfinu.
5. **Samstarf og samráð um viðmið fyrir skólanámskrárgerð**: Í meginatriðum er skólanámskrárgerð einstakra grunnskóla á ábyrgð stjórnenda þeirra í samræmi við lög og reglugerðir um skólastarf. Samstarf og samráð er lykilatriði við gerð skólanámskrár einstakra skóla, í samvinnu alls fagfólks í skólunum.
6. **Uppbygging skólanámskrár**: Skólanámskrár allra grunnskóla Hafnarfjarðar skulu settar upp sem tíu bekkjarnámskrár í heildstæðum grunnskóla með sömu uppbyggingu, þessa:
   - I. hluti kynnir menntastefnu skólans.
   - II. hluti kynnir þætti sem eru sameiginlegir fyrir allan árganginn óháð námssviðum.
   - III. hluti kynnir nám á einstökum námssviðum og námsgreinum innan þeirra.

   Viðauki er með upplýsingum sem eru sameiginlegar fyrir grunnskóla bæjarins.
7. **Sameiginlegt form/snið skólanámskrár**: Til viðbótar ofangreindri uppbyggingu á skólanámskrá noti skólar sérstakt form sem Skólaskrifstofan leggur til. Tilgangur þess er að hjálpa skólum að starfa í samræmi við nýja aðalnámskrá, skilgreina vel eigin sérstöðu og sýna fram á gæði skólastarfsins. Sameiginlegt form skólanámskrár fyrir Hafnarfjörð heftir ekki möguleika hans til að þróa skólastarfið á skapandi og fjölbreyttan hátt innan ramma aðalnámskrár.
8. **Sérstaða skóla og skólanámskrá**: Í skólanámskrá skal hver skóli kynna sérstöðu sína og gildi sem móta kennslufræðilega og uppeldislega sýn skólastarfsins. Sérstaða skóla komi þá fram í skólanámskrá er varðar kennslufræðilegar áherslur hjá starfsfólki hans innan ramma aðalnámskrár, nýtingu valstunda innan viðmiðunarstundaskrár, samsetningu og inntaki námsgreina innan námssviða í hverjum árgangi og kennslufræðilegum áherslum í daglegri starfsemi skóla.
9. **Kynning og staðfesting skólanámskrár**: Skólanámskrá næsta skólaárs skal lögð fram til kynningar í skólaráði hvers skóla í júní og skal staðfest í skólanefnd (fræðsluráði Hafnarfjarðar) í ágúst ár hvert. Skólanámskráin skal kynnt foreldrum í hverjum árgangi í upphafi hvers skólaárs, birt á vef skóla og dreift til foreldra á rafrænu formi.
10. **Skjalavarðveisla**: Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar annast varðveislu á skólanámskrám grunnskólanna í Hafnarfirði í skjalakerfi bæjarins í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur bæjarins.

Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið

Viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 50-51) er grundvöllur kennslutímafjölda í skólastarfi grunnskóla. Viðmiðunarstundaskrá segir til um hvernig tími nemenda í skóla skiptist eftir námssviðum (þ.m.t. námsgreinar) og aldri nemenda:

Námsgreinar – Námssvið	1.-4. bekkur	5. – 7. bekkur	8. – 10. bekkur	Vikulegur kennslutími	Vikulegur kennslutími
	Heildartími í 1. - 4. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 5. - 7. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 8. - 10. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 1. - 10. bekk. Mínútur á viku	Hlutfall
Íslenska, íslenska sem annað tungumál og íslenskt táknmál	1.120	680	630	2.430	18,08%
Erlend tungumál; enska, danska eða önnur Norðurlandamál	80	460	840	1.380	10,27%
List- og verkgreinar	900	840	340	2.080	15,48%
Náttúrugreinar	420	340	360	1.120	8,33%
Skólaíþróttir	480	360	360	1.200	8,93%
Samfélagsgreinar; trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál, siðfræði	580	600	360	1.540	11,46%
Stærðfræði	800	600	600	2.000	14,88%
Upplýsinga- og tæknimennt	120	160	80	360	2,68%
Til ráðstöfunar /Val	300	160	870	1.330	9,90%
Alls	**4.800**	**4.200**	**4.440**	**13.440**	**100%**

„**Erlend tungumál**. Undir þau heyra enska og danska þar sem gert er ráð fyrir að enska sé fyrsta erlenda tungumálið og danska, norska eða sænska annað erlenda tungumálið.

List- og verkgreinar. Undir listgreinar heyra tónmennt, sjónlistir og sviðslistir. Undir verkgreinar heyra hönnun og smíði, textílmennt og heimilisfræði. Þessi tvö svið skulu hafa jafnt vægi innan heildartímans.

Náttúrugreinar. Undir þetta svið heyra m.a. náttúrufræði, eðlisvísindi, efnafræði, jarðvísindi, lífvísindi og umhverfismennt.

Skólaíþróttir. Undir þetta svið heyra m.a. íþróttir og sund.

Samfélagsgreinar. Undir þær heyra m.a. samfélagsfræði, saga, landafræði og þjóðfélagsfræði, trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál og siðfræði ásamt heimspeki.

Upplýsinga- og tæknimennt. Undir þetta heyrir m.a. miðlamennt, skólasafnsfræði, tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni.

Til ráðstöfunar/val. Undir þetta heyra ráðstöfunarstundir skóla, einkum í 1.–7. bekk og val nemenda í 8.–10. bekk.

Út frá áhersluþáttum námskrár í lögum skal hafa jafnvægi milli bóklegs náms og verklegs og þess gætt að ekki halli á verklegt nám þegar skólastarf er skipulagt. Það á einnig við um skipulag valnámskeiða. Því er gert ráð fyrir að allt að helmingur valstunda sé bundinn list- og verktengdu námi. Hafa ber grunnþætti menntunar, áhersluþætti í aðalnámskrá og lykilhæfni til viðmiðunar við útfærslu allra námssviða og námsgreina. Auk þeirra námgreina og námssviða, sem tilgreind hafa verið í viðmiðunarstundaskrá, er gert ráð fyrir nokkrum þverfaglegum þáttum, s.s. nýsköpun, frumkvöðlamennt og nýmiðlun.“

Viðmiðunarstundaskrá fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar er gefin upp sem sýnishorn og dæmi fyrir mögulega útfærslu á aðalnámskrá grunnskóla (2011). Hún tekur mið af því að eftir er að útfæra námsgreinar innan námssviða sem eru þá útfærsla einstakra skóla (sjá skýringar hér aftar) og skipting valstunda hefur ekki verið útfærð. Hún er aðallega sett fram í þeim tilgangi að sýna skólum fram á mögulega útfærslu sem gengur upp (heildartímafjöldi í hverjum árgangi á móti tímafjölda sem er ætlaður í hvert námssvið á tíu ára grunnskólagöngu) og til að kynna öllum lágmarkstímafjölda í námssviðum sem nú reu í gildiu samkvæmt aðalnámskrá. Það er ekkert sem útilokar aðrar útgáfur viðmiðunarstundaskrár hjá einstaka skólum nái forsendur aðalnámskrár að ganga upp, þ.e. lágmarkstímafjöldi námssviða á tíu ára tímabili á móti heildartímafjölda í hverjum bekk/árgangi (30/35/37). Framsetningin hér er almenn útfærsla á mínútum úr aðalnámskrá grunnskóla í kennslustundir sem hver er 40 mínútur en skólum er að sjálfsögðu heimilt að hafa eigin útfærslu á tímalengd kennslustunda í daglegri stundatöflu:

Tafla 1: *Lágmarkstímafjöldi í námssviðum í gegnum grunnskólann í jafndreifingu.*

	1. bk.	**2. bk.**	**3. bk.**	**4. bk.**	**5. bk.**	**6. bk.**	**7. bk.**	**8. bk.**	**9. bk.**	**10. bk.**	**Alls**
Íslenska	7	7	7	7	6	6	5	5	5	5,75	**60,75**
Er. tung.	0	0	0	2	3	3	5,5	7	7	7	**34,5**
List./verk.	6	6	5	5,5	7	8	6	3	3	2,5	**52**
Nátt.gr.	3	2,5	3	2	3	3	2,5	3	3	3	**28**
Samf.gr.	4	3,5	4	3	5	5	5	3	3	3	**38,5**
Skólaíþr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	**30**
Stærðfr.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	**50**
UST	0	1	1	1	1	1	2	1	1	0	**9**
Val	2	2	2	1,5	2	1	1	7	7	7,75	**33,25**
Samt.	**30**	**30**	**30**	**30**	**35**	**35**	**35**	**37**	**37**	**37**	**326**

Viðmið um nám og kennslu í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmiðunarstundaskrá**: Stundaskrár grunnskólanna í Hafnarfirði skulu taka mið af viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár sem lágmarksstundaskrá um heildartímafjölda í einstaka árgöngum og á einstaka námssviðum (sbr. töflu hér ofar).
2. **Viðmið um tímafjölda í kennslugreinum**: Skólastarf hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), sem lágmark en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem komu hér neðar.

Tafla 2: *Námssvið, námsgreinar og hlutfall þeirra innan námssviðs.*

Námssvið	Námsgreinar innan námssviðs	*Hlutfall námsgreina innan hvers námssviðs í grunnskóla*
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	*Hver námsþáttur skal ekki fá minna en 15% námstímans.*
2. Erlend tungumál	2.1. Enska 2.2. Danska	*Enska fái ekki minna en 55% og danska ekki minna en 35% námstímans.*
3. List- og verkgreinar	*A Listgreinar (50%):* 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt) 3.3. Tónmennt	*Hver námsgrein innan list- og verkgreina fái ekki minna en 10% námstímans.*

	B Verkgreinar (50%): 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	
4. Náttúrugreinar	4.0. Náttúrufræði (100%) (eða) 4.1. Eðlis- og efnavísindi 4.2. Jarð- og stjörnufræði 4.3. Lífvísindi 4.4. Umhverfismennt	*Hvor námsgrein fái ekki minna en 15% námstímans en sé námsgreinin náttúru-fræði (yngsta stig) fái hún 100%.*
5. Skólaíþróttir	5.1. Íþróttir 5.2. Sund	*Íþróttir fái 67% og sund 33% námstímans.*
6. Samfélagsgreinar	6.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 6.2. Jafnrétti og lífsleikni 6.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði	*Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.*
7. Stærðfræði	7.0 Stærðfræði (100%) (eða) 7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnu-brögð og beiting stærðfræðinnar 7.2. Tölur, reikningur og algebra 7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi	*Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.*
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	*Hvor námsgrein fái ekki minna en 35% náms-tímans.*
9. Val	9.1. Valgrein 1 9.2. Valgrein 2 o.s.frv.	*Skipulag, inntak og fjöldi valgreina er algjörlega í höndum hvers skóla.*

3. **Viðmiðunarstundaskrá skóla, val og námsgreinar**: Einstaka grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað tímamagni til kennslu á öllum námssviðum á jafnræðisgrundvelli. Hver skóli skal skipuleggja námsgreinar innan hvers námssvið í samræmi við ofangreinda skiptingu námsgreina innan hvers námssviðs. Hver skóli skal skilgreina eigin grunn að viðmiðunarstundaskrá á hverju skólaári, þ.e. hver skóli getur breytt eigin skólanámskrá árlega, með því að afmarka valtíma í 1.-7. bekk á önnur námssvið (eða jafnvel sem sérstakar námsgreinar) og afmarka tíma í námsgreinar innan námssviða í samræmi við ofangreinda töflu.
4. **Námsgreinar í skólanámskrá**: Námsgreinar (innan námssviða) skulu kynntar í skólanámskrá í samræmi við töflu hér ofar í hverjum árgangi og alltaf með sama númerakerfi (þ.e. þótt einstakar námsgreinar vanti í einstaka árganga eru númerum þeirra sleppt og þannig hlaupið yfir þau). Öllum námsgreinum sem kenndar eru í hverjum bekk/árgangi skal fylgja viðeigandi námslýsing sem uppfyllir viðmið skólanámskrárforms fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar.
5. **Úthlutun almennra kennslutíma**: Grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað kennslutímum til almennrar kennslu í samræmi við viðmið aðalnámskrár grunnskóla og sveitarfélags sem miða að jöfnuði meðal grunnskólanemenda. Það er síðan einstakra skóla að skipuleggja kennslu á einstaka námssviðum (námsgreinar meðtaldar) í einstaka árgöngum í samræmi við viðmið aðalnámskrár og bæjarins líkt og þessi viðmið tilgreina. Sér úthlutun er til sérkennslu.

Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið

Skólastarf grunnskóla byggir á lögum og reglugerðum sem miða að því að veita öllum börnum á Íslandi starf í grunnskóla sem færir þeim sem sambærilegust gæði um leið og að mæta ólíkum þörfum þeirra og mismunandi aðstæðum. Í þeim skilningi er skólastarf samfélagslegt verkefni sem nær til allra íbúa landsins. Þess utan er gert ráð fyrir að hver skóli hafi ákveðna ábyrgð í því að skapa sér sérstöðu á grunni aðalnámskrár. Þessi sýnileiki getur verið útfærður margvíslega, hann skal taka mið af aðstæðum einstakra skóla og byggja á grunnstefnu skólans sem nefnd er menntastefna.

Viðmið um stefnu skóla og samfélagslega ábyrgð:

1. **Sérstaða skóla**: Hver grunnskóli í Hafnarfirði skal skilgreina eigin sérstöðu með afmörkun á eigin stefnu í nokkrum þáttum skólastarfsins sem skilgreind séu í skólanámskrá að kröfu aðalnámskrár grunnskóla (2011); nefnd menntastefna skóla.
2. **Menntastefna skóla skilgreind**: Viðmið um stefnu skóla er að þar komi fram áherslur skóla um gildi/leiðarljós og uppeldis- og kennslufræðilega sýn skóla þar sem áherslur grunnþátta menntunar í aðalnámskrá og aðrir þættir sem skóli telur æskilegt að hafa stefnu um og er í samræmi við lög, reglugerðir og opinberar reglur um grunnskólastarf.
3. **Tengsl og samstarf við nærumhverfi**: Hver skóli skal hafa stefnu um tengsl og samskipti við nærumhverfi sitt. Í því felast tengsl við náttúrulegt, félagslegt og menningarlegt umhverfi skóla. Þá skulu skólar sérstaklega skilgreina vel verkefni sín, tengsl og samstarf við leikskóla og framhaldsskóla. Sveitarfélagið getur einnig lagt þar til frekari viðmið um slíkt samstarf og tengsl og þá hvernig það hyggst styðja og efla slíkt samstarf.
4. **Samstarf heimila og skóla**: Mikilvægur þáttur skólastarf er að góð tengsl séu við heimili nemenda um nám og velferð barna. Í þeim tilgangi er mikilvægt að skýr viðmið séu um samstarf við heimili nemenda. Skólar skulu marka sér stefnu um samstarf við heimilin og í bekkjarnámskrám skal kynna þær leiðir og viðfangsefni sem unnið er með í hverjum bekk/árgangi. Hver skóli gefur þá út starfsáætlun og þar skulu vera nánari upplýsingamiðlun til heimila nemenda um verklag, skipulag og vinnubrögð í skólastarfi sem styðja við nám og kennslu allra nemenda.
5. **Forvarnir í grunnskólastarfi**: Forvarnir í skólastarfi grunnskóla miða að almennri velferð fyrir alla nemendur og tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðiþjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að öryggi í skólastarfi. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar og viðfangsefnum einstakra námssviða eins og kostur er og eðlilegt er á hverjum tíma sem fái birtingu í einstaka námsgreinum.

Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið

Eitt meginatriða í menntastefnu nýrra laga um grunnskóla er áherslan á grunnþætti menntunar sem kynntir eru sérstaklega í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 14-22):

„Þessir grunnþættir eru:
- læsi,
- sjálfbærni,
- heilbrigði og velferð,
- lýðræði og mannréttindi,
- jafnrétti,
- sköpun.

...
Grunnþættirnir snúast um læsi á samfélag, menningu, umhverfi og náttúru þannig að börn og ungmenni læri að byggja sig upp andlega og líkamlega, að bjarga sér í samfélaginu og vinna með öðrum. Grunnþættirnir snúast einnig um framtíðarsýn og getu og vilja til að hafa áhrif og taka virkan þátt í að viðhalda samfélagi sínu, breyta því og þróa það.
...

Hugmyndirnar að baki grunnþáttunum eiga að endurspeglast í starfsháttum skóla, samskiptum og skólabrag. Þeir skulu vera sýnilegir í skólastarfinu öllu og koma fram í inntaki námsgreina og námssviða, bæði hvað varðar þá þekkingu og leikni sem börn og ungmenni skulu afla sér. Námssvið geta verið sérhæfing í viðfangsefnum skólastarfs þvert á námsgreinar og skólastig.
...

Grunnþættirnir fléttast inn í aðalnámskrár á öllum skólastigum og fyrirmæli hennar um allt skólastarfið:
- Efnisval og inntak náms, kennslu og leiks skal mótast af grunnþáttunum.
- Starfshættir og aðferðir, sem börn og ungmenni læra, eru undir áhrifum hugmynda sem fram koma í umfjöllun um grunnþættina.
- Vinnubrögð kennara og annarra, sem starfa í skólum, eiga að mótast af grunnþáttunum þannig að stuðlað sé að sjálfstæði, frumkvæði og þróun í skólastarfi.
- Þegar skólastarf er metið þarf að skoða hvort og hvernig grunnþættirnir hafi sett mark sitt á nám, kennslu og leik og skólastarfið í heild.“

Grunnþættir menntunar tengja þannig saman verkefni dagslegs skólastarfs, kennslu einstakra námsgreina og samhengi námssviðanna. Tafla er hér neðar skýrir ýmsa þætti og atriði sem heyra undir hvern grunnþátt fyrir sig og er viðfangsefni sem eiga að birtast í grunnskólastarfinu þvert á námsgreinar. Hún er samantekt úr aðalnámskrá grunnskóla (2011) til að ná utan um margvíslegar áherslur þaðan án þess þó að teljast vera fullkomin samantekt og því sé rými til frekari mótunar eða þróunar viðfangsefna í kennslu. Taflan er til leiðbeiningar skólum til að móta grunnþætti menntunar í skólanámskrá.

Tafla 3: *Grunnþættir menntunar og efnisþættir einstakra grunnþátta í skólastarfinu*

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ	Lýðheilsa byggir á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Það er áhersla á heilbrigða hreyfingu og hollt mataræði, geðvernd, forvarnir gegn vímuefnaneyslu, kynheilbrigði og aðra þætti sem stuðla að heilbrigði og velferð nemenda til jákvæðrar sjálfsvitundar og vinna gegn áhrifum fíknar á einstaklinga í hvaða mynd sem hún kann að birtast. Samstarf við heimilin er ekki síst mikilvægt um þennan þátt og mikilvægt að byggja upp hefðir og vana til jákvæða og heilbrigðra lífsviðhorfa sem stuðla að þroska nemenda í átt til jákvæðrar sjálfsmyndar. Þar er skólinn mikilvæg fyrirmynd til heilbrigðis og velferðar með starfsháttum sínum, kennsluháttum og tilboðum til nemenda. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í námsgreinum skólans og í samstarfi við stoðþjónustukerfi skólans varðandi einstaka nemendur í gegnum nemendaverndarráð og önnur teymi í skólastarfinu.

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
JAFNRÉTTI	Jafnrétti gegn hvers konar mismunun á grunni fötlunar, aldurs, trúar, kynhneigðar, lífsskoðana, litarháttar, ætternis, búsetu, stöðu, þjóðernis, kynþáttar og kyns. Virðing, umburðarlyndi, víðsýni, friður og að rækta hæfileika sína og gagnrýni á viðhorf í samfélagi og menningu eins og þau snúa að viðfangsefninu jafnrétti. Jafnréttismenntun er með áherslu á kyn og kynhneigð. Fjölmenning, tungumál, menning og uppbygging skólasamfélags án aðgreiningar eru sömuleiðis þættir í jafnrétti. Jafnréttismenntun felur þá í sér jafnrétti varðandi námsmöguleika, námsefni, kennsluaðferðir og námsumhverfi auk réttar til náms- og starfsráðgjafar í skólanum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTT-INDI	Lýðræðisleg vinnubrögð og þátttaka, uppbygging lýðræðislegs samfélags (siðgæðisvitund, félagsvitund, borgaravitund), samvinna og hjálpsemi, virðing og umburðarlyndi, manngildi og umhyggja og réttindi barna og skyldur eru hluti þess að byggja upp samábyrgt og sjálfbært samfélag. Sömuleiðis rökhugsun og gagnrýnin hugsun á grundvelli siðfræði um siðferðilegt líferni og varnir gegn hvers konar ofbeldi í skólastarfinu sem skal endurspeglast í skólabrag skólans og skýrum skólareglum sem vernda gegn brotum á sjálfsögðum réttindum nemenda og starfsfólks. Það er hluti kennslu og náms að tileinka sér lýðræðislega hugsun og vernda mannréttindi sem liður í tileinkun lýðræðislegs gildismats fyrir samfélagsuppbygginguna. Lífsleikni er kennslufræðilegt viðfangsefni í lýðræðis-legum skólum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum.
LÆSI	Læsi snýr að hæfni nemenda í notkun og beitingu íslenskunnar þar sem hæfter að ræða um fluglæsi, treglæsi og ólæsi sem mismikla hæfni og einnig læsilega. Viðfangsefnið læsi í víðum skilningi miðar að hæfni einstaklings að verða læs á umhverfi sitt með því að ráða við margvísleg skilaboð sem mæta honum og bregðast við þeim á jákvæðan hátt. Það snýst á margan hátt um námslega getu til að tileinka sér hæfni sem liggur til grunns í flestum námsgreinum skólans sem nemandi á að geta nýtt sér í daglegu lífi og hæfir aldri hans og þroska, t.d. sögulæsi, kortalæsi, menningarlæsi, fjármálalæsi, miðlalæsi, upplýsingalæsi, tæknilæsi, líkamslæsi og vísindalæsi (skv. aðalnámskrá). Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SJÁLFBÆRNI	Sjálfbær þróun, breytingar og framþróun og skynsamleg nýting náttúruauðlinda. Ferlar, lögmál og hringrás náttúrunnar, vistfræði, umhverfisvernd, loftslagsbreytingar og líffræðilegur fjölbreytileiki eru einstök viðfangsefni hér. Áherslur eru á jöfnuð, sameiginleg lífsskilyrði, frið og lífsgæði. Hnattræn áhrif, efnahagsþróun og sameiginlegt vistkerfi jarðar falla einnig hér undir. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SKÖPUN	Forvitni, athafnaþrá, frumkvæði, frumleiki, uppgötva, njóta, áhugi, vírkja ímyndunarafl, leika sér, áskorun, spenna og leit, list- og verknám, nýsköpun og frumkvöðlanám er þættir eða viðfangsefni sem heyra til sköpunarþættinum. Sköpunarkraftur, innsæi og hagnýting skapandi hugmynda til mótunar viðhorfa og gildsmats skal takast á við samræðu um gagnrýna hugsun í daglegu skólastarfi. Sköpun er mikilvæg sem þáttur leiks í námi sem miðar að velferð nemenda til að þroskast sem heildstæðir einstaklingar í lýðræðislegu samfélagi. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.

Viðmið um grunnþætti menntunar í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnþættir menntunar skulu vera sýnilegir í skólanámskrá hvers skóla og skulu taka mið af aðalnámskrá grunnskóla (2011) en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram til að skólar geti kynnt skýrt eigin stefnu.
2. **Grunnþættir menntunar og skólanámskrá**: Hver skóli skal setja sér stefnu um grunnþætti menntunar sem skulu birtast sem hluti af stefnu skóla í skólanámskrá. Sömuleiðis skal skólanámskrá hvers skóla skilgreina áherslur og meginatriði í hverjum grunnþætti menntunar í hverjum bekk/árgangi.
3. **Grunnþættirnir og forvarnir í grunnskólastarfi**: Grunnþættir menntunar gefa forvörnum í skólastarfi grunnskóla nýtt samhengi í því að samhæfa við nám á einstaka námssviðum. Forvarnir miða að almennri velferð og vellíðan fyrir alla nemendur og að tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðiþjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að velferð nemenda og öryggi í skólastarfi. Hluti forvarna í er að vinna árlega (almenna) forvarnaáætlun fyrir og hver skóli skal hafa skýra stefnu í forvörnum í gegnum grunnþættina. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar með því að samhæfa námi og kennslu allra námssviða í öllum árgöngum. Viðmið um fræðslu um almennar forvarnir í tengslum við grunnþættina er að finna í töflu hér neðar. Töflu 4 er ætlað að hjálpa skólum að skilgreina og útfæra vissar forvarnir í samspili við ákveðna grunnþætti sérstaklega svo forvarnir fái frekari útfærslu í bekkjarnámskrám. Taflan er þó aðeins grunnútfærsla sem hver skóli þarf að skilgreina nánar út frá eigin áherslum og aðalnámskrár með stuðningi viðmiða sveitarfélags.

Tafla 3: *Forvarnasvið/-flokkar og tengsl við grunnþætti menntunar*

Svið ↓	Forvarna-flokkar ↓	Grunn-þáttur: →	Heilbrigði og velferð	Jafnrétti	Læsi	Lýðræði og mannréttindi	Sjálfbærni	Sköpun
I. Einstakl-ingur	1. LÝÐHEILSA		x	x	x	x	x	x
	2. SJÁLFSRÆKT		x	x	x	x	x	x
	3. VÍMUVARNIR		x		x		x	
II. Félagslegt umhverfi	4. OFBELDI	*einelti*	x	x		x		
		kynferðislegt ofbeldi	x	x		x		
		fordómar og mismunun	x	x		x		
		vanræksla	x	x		x		
III. Náttúrulegt umhverfi	5. ÖRYGGISVARNIR		x		x	x	x	

Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið

Nám í grunnskóla felur í sér að kennsla og starfsemi skóla miði að því að aðstoða nemanda í námi svo hann fái kennslu og námsaðstoð við hæfi þau tíu ár sem hann stundar nám í grunnskóla. Það er sameiginlegt verkefni skóla og heimilis. Við kennslu á námssviðum, og einstökum námsgreinum innan þeirra, skal taka mið af viðmiðunarstundaskrá (sjá viðauka B).

Samkvæmt aðalnámskrá skal kennsla í grunnskólum taka mið af átta námssviðum, og talsvert fleiri námsgreinum innan þeirra, og valgreinum. Fyrir hvert námssvið í bekkjarnámskrá skal skilgreina viðmið fyrir námshæfni utan valgreina.

Það er verkefni hvers skóla að bjóða nemendum upp á nám við hæfi svo kennsla og önnur starfsemi í skóla miði að því að ólíkir nemendur geti tileinkað sér nauðsynlega hæfni á sem fjölbreytilegastan hátt eins og nemendur hafa þörf fyrir og getu til. Í því felst að ábyrgð skóla/kennara er að haga störfum sínum þannig að nemendur eigi sem auðveldast að tileinka sér umrædda hæfni. Þar má ræða um fjölbreytni í kennslu***aðferðum*** (sýna, gera sjálfur, rannsaka o.s.frv.), margvíslegt kennslu***efni*** (mis þungt, mis ítarlegt, mis langt o.s.frv.), margþætt kennslu**gögn** (bækur, myndefni, hljóðefni, vefefni o.s.frv.) og ólíkar kennslu***aðstæðum*** (inni, úti, skólastofa, söfn, íþróttasalur o.s.frv.) sem er hluti starfsskyldna hvers kennara að skipuleggja til að námið nýtist sem best miðað við aðstæður nemenda með viðeigandi ábyrgð þeirra á hverjum tíma og eftir viðfangsefnum.

Viðmið um námssvið, námsgreinar og einstaklingsmiðun í námi í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Viðmið aðalnámskrár grunnskóla er að skólastarf grunnskóla skuli stefna að því að hver nemandi fái nám við hæfi á sinni tíu ára grunnskólagöngu þar sem námssvið aðalnámskrár í gegnum námsgreinarnar leggi til viðfangsefni sem gefi nemendum möguleika til að efla hæfni sína á hverjum tíma.
2. **Námsviðmið**: Skólastarfið fer fram í gegnum skilgreindan tímafjölda í einstökum námssviðum í samræmi við viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár, almenns hluta (2011). Fyrir hvert námssvið í hverjum bekk/árgangi eru skilgreind námshæfniviðmið og sömuleiðis matsvið fyrir þau sem taka mið af matskvarðanum A-D (sjá hér aftar). Námshæfniviðmiðin í einstaka námssviðum í öllum bekkjarnámskrám taka mið af viðmiðum námsviðanna í 4., 7. og 10. bekk aðalnámskrár, greinahluta (2013). Í hverjum skóla skal útfæra námshæfniviðmið í öllum námssviðunum átta í öllum bekkjarnámskrám í samræmi við áherslur skólans og viðmiðunarstundaskrá hans, þ.e. ef viðkomandi námssvið er ekki kennt í viðkomandi árgangi er ekki nauðsynlegt að skilgreina námshæfniviðmið fyrir það í viðkomandi bekkjarnámskrá. Ekki er lagst gegn því að einstakar námsgreinar skilgreini eigin námshæfniviðmið telji kennarar að það henta betur til viðbótar námshæfniviðmiðum námssviðsins (sbr. list- og verkgreinar í aðalnámskrá grunnskóla, greinahluta 2103). Slíkt er val í hverjum skóla.
3. **Flokkun námshæfniviðmiða**: Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokkunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins (þekking, leikni, viðhorf) sjálfs innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsgreinar og lýsingar þeirra**: Innan hvers námssviðs skal skilgreina námsgreinar, mismargar eftir atvikum og eðli námssviða. Föst námsgreinaheiti eru í Hafnarfirði sem hafa

samræmda uppbyggingu í skólanámskrám allra skólanna í Hafnarfirði, hvort heldur sem námsgrein er kennd stök út af fyrir sig eða er samþætt öðrum námsgreinum í daglegu skólastarfi. Hafnarfjörður setur lágmarksviðmið um tímafjölda í einstaka námsgreinum í hverju námssviði innan tíu ára grunnskólanáms til að tryggja lágmarksgæði í skólastarfi fyrir alla nemendur í bænum. Hver skóli skal hafa möguleika á að skapa sér eigin sérstöðu í kennslu einstakra námsgreina (m.a. viðfangsefni) innan hvers námssviðs í samræmi við aðalnámskrá grunnskóla, almennan hluta (2011) og greinahluta (2013) og stefnu bæjarins, þ.e. velja í hvaða námssviðum hvar hann fer umfram lágmark aðalnámskrá með notkun kennslusatunda til valgreina. Námsgreinalýsingar hafa fasta uppbyggingu sem í öllum tilvikum skal útfæra í öllum námsgreinum í öllum árgöngum (allt að tvær bls. A-4 á námsgrein að öllu jöfnu).

Uppbygging hverrar námsgreinar í bekkjarnámskrá er þessi:

i. ***Viðfangsefni í náminu*** – *viðfangsefni sem eru til náms og sýna fram á hæfni.* Kynntar séu megináherslur í viðfangsefnum og sem mest yfirviðfangsefni án þess að tilgreina smáatriði (dæmi: „Íslandssaga á 20. öld með áherslu á atvinnuhætti, búsetu og stjórnmál“ eða „tóbaksfræðsla og skaðsemi reykinga“). Ekki er þó lagst gegn því að viðfangsefnin breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

ii. ***Námsgögn*** – *gögn sem stefnt er að nýta í náminu*

Kynnt séu helstu námsgögn og verkfæri sem unnið er með í náminu þótt ekki sé hægt að útiloka að breyting á námsgögnum geti átt sér stað yfir námsárið (sem hluti skólaþróunar) ef ný og heppilegri námsgögn verða til ráðstöfunar. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

iii. ***Námsfyrirkomulag og námsaðlögun*** – *skipulag náms, samþætting við aðrar námsgreinar og hvernig nám er aðlagað að ólíkum þörfum nemenda*

Kynnt sé meginfyrirkomulag í skipulagi náms, s.s. einstaklingsvinna, útivinna, hópvinna, bókleg og verkleg vinna, vettvangsferðir og annað sem getur skipt máli í almennum orðum og jafnvel samspil við aðrar námsgreinar.

Námsaðlögun kynnir á almennan hátt hvernig nám og kennsla í námsgreininni tekur mið af mismunandi námsgetu nemenda, sérstöðu og félagslegum aðstæðum þeirra svo þeir hafi sem mest gagn af náminu og styrkist sem námsmenn. Sú námsaðlögun getur bæði/ýmist gerst í almennum kennslustundum námsgreinar í bekk/hópi eða í sérhæfðum námshópum eftir atvikum (sérkennslu). Í meginatriðum má ræða um sex leiðir í námsaðlögun sem kennarar hafa möguleika á að beita í kennslu sinni:

Námsefni, námsverkefni, námsaðstæður og námsskilyrði geta tekið mið af:

1. *Þyngd*: sé misþungt til að mæta ólíkri getu nemenda.
2. *Breidd*: hafi mismikla breidd í viðfangsefnum til að mæta ólíkum nemendum.
3. *Áhuga*: svo áhugi nemenda sé tekinn með í námi sem hvati og afl til náms.
4. *Félagsstöðu:* svo nemendur með mismunandi félagsstöðu fái tækifæri til að æfa og þjálfa ólík hlutverk í skólastarfinu.
5. *Fjölbreytni*: í því að því að mismunandi hæfileikar/eiginleikar nemenda njóti sín.
6. *Vali*: svo nemendur hafi einhverja sjálfsstjórn á eigin námi til að mæta eigin námsþörfum og fái þannig tækifæri til sjálfseflingar.

Í einhverjum tilvikum fá nemendur stuðning utan námshóps með eigið námsfyrirkomulag og námsaðlögun sem heyrir til einstaklingsnámskrá viðkomandi.

iv. ***Námsmat og námsmatsaðlögun*** – *hvernig staðið er að námsmati og aðferðir aðlagaðar*
Kynnt sé hvernig staðið er að námsmati á getu nemenda, þ.e. aðferðir og leiðir sem farnar eru yfir skólaárið til að stuðla að því að nemandi geti sýnt fram á getu sína og fái sanngjarnt mat á hæfni sína. Ekki er þó lagst gegn því að námsmatsaðferðir breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

5. **Einstaklingsnámskrá:** Í sumum tilvikum hentar bekkjarnámskrá ekki fyrir einstaka nemendur árgangs. Í slíkum tilvikum metur skóli, í samráði við foreldra, hvort nemandi fái persónulega námskrá, hér eftir nefnd einstaklingsnámskrá. Hver nemandi sem fær kennslu sem er miðuð að honum sérstaklega, og ekki er bara stuðningur við að tileinka sér kennslu og nám samkvæmt námskrá síns árgangs, skal fá sína einstaklingsnámskrá. Nemendur sem eru í sérúrræðum (sérdeildum, sérskólum) hafa alltaf einstaklingsnámskrár. Sér snið einstaklingsnámskrár er til fyrir Hafnarfjörð sem grunnur en það er síðan hvers skóla að útfæra snið eða form að einstaklingsnámskrá fyrir sína nemendur. Einstaklingsnámskrá nemanda skal gerð fyrir hvert skólaár fyrir sig, endurskoðuð svo oft sem þurfa þykir innan þess og form hennar getur jafnframt verið nýtt sem kennsluáætlun og skýrsla um námið yfir viðkomandi skólaár með viðeigandi skráningum og viðmiðum/markmiðssetningu. Einstaklingsnámskrá er persónuleg námskrá og aðeins ætluð viðkomandi og varðveitist sem trúnaðargagn um nemanda líkt og önnur trúnaðargögn.

6. **Skólanámskrá og kennsluáætlanir:** Kennsluáætlanir er verkáætlanir (daglegar, vikulegar, mánaðarlegar, annarlegar o.s.frv.) sem kennarar vinna til að skipuleggja nánar á hagkvæman hátt daglegt skólastarf. Það er ákvörðun innan hvers skóla hvernig er háttað með kennsluáætlanir almennt, fyrirkomulag skal kynnt foreldum í skólanámskrá/starfsáætlun skóla og birtar í samskiptakerfi heimilis og skóla eins og hver skóli skilgreinir sína ferla þar um og tækni gefur möguleika á. Skólar þurfa ekki að skila kennsluáætlunum til Skólaskrifstofu samhliða skólanámskrám í staðfestingarferli. Nánar er fjallað um uppbyggingu kennsluáætlana í starfsáætlun skóla. Gert er ráð fyrir að kennsluáætlun hafi uppbyggingu eitthvað á þessa leið:

Dagur/vika/ mánuður	**Viðfangsefni í námi**	**Námsgögn**	**Áhersluþættir út frá viðmiðum um hæfni**
	•	•	•
	•	•	•

7. **Skjalavarsla og námskrár:** Einstaka grunnskólar bera ábyrgð á því að varðveita einstaklingsnámskrár alla grunnskólagöngu nemanda í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur Hafnarfjarðarbæjar. Sömuleiðis ber skólum að varðveita kennsluáætlanir í samræmi við vörslu opinberra gagna og reglur bæjarins auk þess sem að þær séu aðgengilegar fyrir starfsfólk skóla. Skólanámskrár varðveita skólar sem sín vinnugögn á tölvukerfi skóla en Skólaskrifstofan annast stjórnsýslulega varðveislu í samræmi við opinberar reglur og reglur bæjarins.

Viðauki F: Hæfni (lykil*hæfni* og náms*hæfni*) og viðmið

Gæði eru meginverkefni grunnskólastarfs samkvæmt lögum um grunnskóla (2008, gr. 29). Gæðin í inntaki skólastarfsins eru skilgreind sem hæfni og er hún metin á grundvelli viðmiða. Hæfninni er skipt í tvo hluta, lykilhæfni og námshæfni, samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011).. Lykilhæfni er metin í tengslum við aldur og er óháð einstökum námsgreinum sem slík. Námshæfni er metin í tengslum við nám nemenda á hverju námssviði og er því verið breytileg milli námssviða og mismunandi eftir námsgreinum innan námssviða eftir árgöngum.

a. Lykilhæfni

Lykilhæfni er hæfni sem snýr að ýmsum mannlegum þáttum eða eiginleikum sem og samskiptum einstaklinga í milli þar sem íslensk menning í lýðræðissamfélagi veitir ýmis æskileg gildi. Til frekari glöggvunar á lykilhæfninni er hún greind í fimm flokka. Þessir flokkar eru samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 53) til skýringar og afmörkunar í viðfangsefninu. Lykilþættirnir fimm eru:

Lykilþáttur	Skýring (bls. 53 í Aðalnámskrá grunnskóla, 2011)
Persónuleg tjáning og skýr miðlun:	Hæfni nemenda til að tjá hugsanir sínar, tilfinningar og skoðanir munnlega, skriflega og á annan hátt. Hæfni til að miðla þekkingu og leikni sinni og flytja mál sitt skýrt og áheyrilega og taka þátt í samræðum og rökræðum.
Skapandi, gagnrýnin hugsun með frumkvæði til lausna:	Skapandi hugsun og frumkvæði í efnistökum og úrvinnslu. Hæfni nemenda til að nota þekkingu og leikni, draga ályktanir, áræðni til að leita nýrra lausna og beita gagnrýninni hugsun og röksemdafærslu.
Sjálfstæði í verki og samvinna undir leiðsögn:	Hæfni nemenda til að vinna sjálfstætt, í samstarfi við aðra og undir leiðsögn.
Ábyrg þekkingarleit og gagnrýnin úrvinnsla:	Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýninn hátt.
Mat á eigin námi, vinnubrögðum og frammistöðu:	Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi og leggja mat á eigin vinnubrögð og frammistöðu.

b. Námshæfni

Námshæfni er sú hæfni sem tengist námi á einstökum námssviðum aðalnámskrár (og öllum námsgreinum innan hvers námssviðs). Aðalnámskrá skilgreinir námshæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk en fyrir aðra árganga skilgreina skólar/kennarar viðmið um námshæfni í einstaka námssviðum. Í einhverjum tilvikum er valið að hæfniviðmið séu sér fyrir hverja námsgrein frekar en fyrir viðkomandi námssviðið í heild sinni sem er þá ákvörðun viðkomandi skóla. Námshæfni er hæfni sem snýr að tileinkun náms í einstaka námssviðum/námsgreinum. Hana má flokka á tvennan hátt:

- út frá eðli hæfninnar: sem þekking, leikni og viðhorf
- út frá efnislegri sérstöðu námssviðs: talað mál, ritun, lestur og málfræði (íslenska).

Viðmið um hæfni, námshæfni og lykilhæfni, í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og greinahluta (2013), um hæfni sem skiptist í námshæfni og lykilhæfni. En þar sem aðalnámskrá veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Námshæfni og viðmið**: Aðalnámskrá grunnskóla, námsgreinahluti (2013), leggur til hæfniviðmið fyrir alla grunnskóla í skólastarfi 4., 7. og 10. bekkjar. Í skólanámskrá hvers skóla

skal koma fram hvaða hæfniviðmið gilda fyrir einstök námssvið í hverjum bekk/árgangi (bekkjarnámskrá). Námshæfniviðmiðin skulu flokkuð í skólanámskrá grunnskólanna í Hafnarfirði eins fyrir hvert námssvið í öllum árgöngum innan eins skóla. Hver skóli skal hafa námshæfniviðmið fyrir öll námssvið sem kennd eru í viðkomandi bekk.

3. **Flokkun námshæfniviðmiða**: Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokkunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins sjálfs (þekking, leikni, viðhorf) innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla. Eftirfarandi eru dæmi um flokkunarmöguleikana á námshæfniviðmiðunum og eru sótt í aðalnámskrá:

Efnisflokkun hæfniþátta (sjá 4. bekkur, skólaíþróttir í aðalnámskrá grunnskóla):

Efnisþættir:	**Viðmið um námshæfni**	**Þ**	**L**	**V**
Líkamsvitund, leikni og afköst:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Sýnt einfaldar hreyfingar sem reyna á lipurð og samhæfingu.		*x*	
Félagslegur þættir:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Unnið með tilfinningar sem því að vinna og tapa í leikjum.			*x*
Heilsa og efling þekkingar:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Útskýrt líkamlegan mun á kynjum.	*x*		
Öryggis- og samskiptareglur:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Farið eftir öryggis-, skipulags- og umgengisreglum sundstaða, íþróttahúsa og brugðist við óhöppum.		*x*	

eða

hæfniflokkun efnisþátta (sjá 4. bekkur, samfélagsgreinar í aðalnámskrá grunnskóla):

Hæfniþættir:	**Viðmið um námshæfni**
Þekkingar-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Borið kennsl á gildi, svo sem virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, umhyggju og sáttfýsi.
Leikni-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Tekið þátt í samstarfi og samræðu í jafningjahópi.
Viðhorfa-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af búsetu, uppruna, fjölskyldu, siðum og venjum.

Miðað er við að námshæfniviðmið fyrir hvert námssvið í hverri bekkjarnámskrá taki ekki meira rými en ein til tvær bls. A-4 í skólanámskrárformi.

4. **Lykilhæfni og viðmið**: Aðalnámskrá grunnskóla leggur til viðmið fyrir lykilhæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk fyrir alla grunnskóla. Fyrir aðra árganga eru sameiginleg lykilhæfniviðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar og gilda fyrir öll námssvið. Það er síðan hvers skóla/kennara að skilgreina frekar áherslur og aðferðir til meta hvað sé viðeigandi lykilhæfni nemenda og því er gert ráð fyrir að einhver breytileiki sé í áherslum og aðferðum. Hvers skóla er að ákveða lykilhæfni sé eingöngu gefin fyrir öll námssvið saman, hvert fyrir sig eða jafnvel allar námsgreinar.

5. **Hæfni og námsmat**: Um mat á hæfni, hvort sem það snýr að lykilhæfni eða námshæfni, er fjallað um í næsta kafla.

Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið

Í aðalnámskrá grunnskóla (2011) er það meginatriði að skólastarfið (bæði nám nemenda og framkvæmd skólastarfsins) sé metið. Til að hægt sé að meta slíkt á sanngjarnan hátt þurfi að leggja fram almenn viðmið um þá hæfni sem taka skal mið af þegar árangur/geta nemenda í skólastarfinu er metin. Aðalnámskráin ræðir þar bæði um mat á lykilhæfni og námshæfni líkt og fyrr hefur komið fram.

Til að hægt sé að meta árangur í námi þarf að hafa grunn til að byggja á við matið. Sá grunnur sem aðalnámskrá kynnir til þess eru viðmið; mat á grunni viðmiða. Þetta ferli að meta hæfnina er nefnt námsmat og má skipta námsmati yfir eitt skólaár í þrjá flokka:

i. *Stöðumat*: Samræða á ákveðnum tímapunkti í námsferlinu til að ígrunda og velta fyrir sér hvernig námið gengur (að ná viðmiðum) og hvaða aðgerðir (vinnubrögð, skipulag) séu nauðsynlegar til að auka líkur á því að viðmiðum sé náð áður en lokamat fer fram (með viðeigandi hvatningu). Gjarnan er rætt um foreldraviðtöl í skólastarfi í þessu samhengi, í upphafi skólaárs eða á ákveðnum tímapunkti í náminu áður en að námslokum kemur (frá upphafi námsáfanga).

ii. *Leiðsagnarmat*: Sú leiðsögn sem fer fram á hverjum tíma í skólastarfinu sem miðar að því að hjálpa og leiðbeina nemendum að ná þeim viðmiðum sem lagt er upp með í námsferlinu (viðmið lokamats). Gerist gjarnan í daglegri samræðu skólastarfsins og við mat einstakra verkefna í dagsins önn.

iii. *Lokamat*: Felur í sér að meta hæfni nemenda í lok náms út frá hæfniviðmiðum.

Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (almennur hluti, 2011, bls. 54) skal mat á hæfni nemenda gerast með ákveðinni flokkun sem gefur til kynna hvort nemandi hafi náð umræddri hæfni sem stefnt er að hverju sinni. Þetta mat á hæfni skal vera skipt í fjóra flokka sem skýrt er með bókstöfunum A, B, C og D á eftirfarandi hátt:

Kvarði	Námssvið	Lykilhæfni
A	Framúrskarandi hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Framúrskarandi hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
B	Góð hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Góð hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
C	Sæmileg hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Sæmileg hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
D	Hæfni og frammistöðu í námi ábótavant með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni ábótavant.

Hver skóli hefur val um það hvort A-D matskvarðinn er nýttur í skóla fram að 10. bekk hvað varðar námshæfni en þá er hann skylda. Hver skóli kynnir síðan hver viðeigandi námshæfni er innan hvers námssviðs í hverri bekkjarnámskrá. Á grundvelli þess er lagt mat á getu nemanda í hverri námsgrein með prófum, verkefnamati, virkni og vinnubrögðum og/eða öðrum matsaðferðum til að átta sig á stöðu nemanda sem undirstöðu á grundvelli viðmiða á hæfni hans í lok skólaárs.

Viðmið um námsmat, og námskvarða í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), um hæfniviðmið um námshæfni og lykilhæfni í grunnskólum Hafnarfjarðar. En þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Mat á námshæfni (innan námssviðs og í námsgreinum hennar)**: Mat á námshæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námsgreinum skal vera kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Námsmat er hægt að gefa í einstaka námsgreinum námssviðs á hverjum tíma með þeim matskvörðum sem skóli ákveður (t.d. A-D, 0-10, orð eða önnur tákn) en kvarðann A-D eftir námssviðum í 10. bekk.
3. **Mat í lykilhæfni (innan námssviðs)**: Mat á lykilhæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námssviðum vera gerð og kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Samræmd viðmið eru um lykilhæfni í öllum námsgreinum innan árgangs og þau eru sameiginleg fyrir alla grunnskóla Hafnarfjarðar sem grunnur mats í öllum skólum (en aðferðir skilgreindar innan hvers skóla á grundvelli fagmennsku í skólastarfinu), á matskvarðanum A-D. Miðað er við að mat á lykilhæfni sé gefið fyrir námssviðið eingöngu en þó geti einstök námssvið ákveðið að gefa sérstaklega fyrir námshæfni í einstökum námsgreinum innan skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsmatskvarðinn A-D og námssviðin**: Í skólanámskrá hvers skóla skal koma fram hvaða námsmatskvarða skóli notar. Námsmatskvarðann A-D er skylt að nota fyrir námssviðin í 10. bekk frá vori 2015 en fyrir aðra bekki er það val skóla hvort gefið sé mat fyrir námssviðið í heild sinni.
5. **Námsmat í námsgreinum og námsmatskvarði**: Fyrir einstaka námsgreinar geta skólar gefið nemendum námsmat sem prófaeinkunnir á sjálfvöldum skala, umsagnir eða önnur matsgjöf eftir því sem stefna skóla kveður á um svo framarlega sem slíkt brýtur ekki viðmið aðalnámskrár eða þessi viðmið. Mikilvægt er að skólar notist við fjölbreyttar matsaðferðir til að stuðla að því að nemendur fái sem sanngjarnast mat á eigin námi sem sýni á trúverðugan hátt hæfni þeirra. Lýsing á þeim skal koma fram í kynningu einstakra námsgreina.
6. **Matsaðferðir í námsmati**: Sérhver skóli skal kynna í stefnu sinni áherslur í námsmati og hvernig skólinn hyggst fara eftir viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 52-57) um námsmat, t.d. fjölbreyttar aðferðir í námsmati, reglulegt mat (símat), að námsmat nýtist til hvatningar og örvunar í námi og sé sem áreiðanlegast. Við lýsingar á framkvæmd einstakra námsgreina skal koma fram sem skýr lýsing á námsmati hennar sem gefi fullnægjandi upplýsingar um hvernig mat á náminu fer fram. Ítarleg lýsing á einstaka matsaðferðum er ekki þörf svo framarlega að slíkt komi fram í almennri stefnu skóla um námsmat í skólanámskrá.
7. **Námsmat við lok grunnskóla**: Við lok grunnskóla skulu allir grunnskólar í Hafnarfirði gefa nemendum námsmat um hæfni í námi sem færi honum og öðrum (t.d. framhaldsskólum) nægilegar upplýsingar um stöðu hans fyrir áframhaldandi nám og störf.

Lokaorð

Skólanámskrá skólans, á grundvelli aðalnámskrár grunnskóla og viðmiða frá sveitarfélaginu á grunni faglegrar samvinnu í skólakerfi bæjarins, er lykilplagg í skólastarfi þeirra. Í því felst að skólanámskráin nái að lýsa þeim gæðum sem skólar (ætla að) standa fyrir. Það er von bæjaryfirvalda að skólanámskrá hvers skóla nái því að vera gæðahandbók sem stuðli að árangursríkri og ánægjulegri skólagöngu hvers barns í bænum. Við eigum ekki að sætta okkur við neitt minna og það er hlutverk alls skólasamfélagsins að vinna að því. Með ósk um að þessi bekkjarnámskrá, sem einn tíundi af skólanámskrá skólans, stuðli að slíku með samvinnu allra sem að námi nemenda koma.